

ВИЛЕНСКИЙ ВѢСТНИКЪ KURJER WILEŃSKI

ВЫХОДИТЪ

по Вторникамъ, Четвергамъ и Субботамъ.

Przedpłata: Rocznia: W Wilnie . . . 10 Z przesyłką . . . 12 Półroczna: W Wilnie . . . 5 Z przesyłką . . . 6

Kwartalna: W Wilnie . . . 3 Z przesyłką . . . 3 k. 50 Miesięczna . . . 1 Za wiersz ze 40 liter ogłoszenia płaci się k. sr. 17.

WYCHODZI

we Wtorki, Czwartki i Soboty.

Rok 1863.

СОДЕРЖАНІЕ.

Часть официальная: Вильно.—Вѣстия изъ Польши.—Вѣстия изъ Вильно.—Инструкция раскладочнымъ комиссиямъ.—Циркуляры Мин. Вн. Дѣлъ. Часть неофициальная: Иностран. вѣстия: Общее обозрѣніе.—Италія.—Франція.—Австрія.—Пруссія.—Телеграф. депешы. Литер. отдѣлъ: Вазабелла—повѣсть г-жа Водъ.—Текущія изв.—Письмо изъ Парижа, изъ Варшавы.—Некрологъ.—Виленскій дневникъ.—Объявленія.

Часть Официальная.

ВИЛНО.

По мѣстнымъ соображеніямъ, Мозырскій уѣздъ, Минской губерніи, объявленъ генералъ-губернаторомъ на военномъ положеніи. Начальнику 3-ей пѣхотной дивизіи предоставлено избрать въ этотъ уѣздъ военнаго начальника и сдать его, къ руководству, надлежащими правилами.

ИЗВѢСТІЯ ИЗЪ ПОЛЬШИ.

Послѣднія телеграфическія депешы.

Варшава, 1-го марта.

Ген.-лейт. Семека (изъ Плоцкой губ.) доноситъ, что 27-го февраля отрядъ изъ 120 чел. пѣхоты и 40 казаковъ, подъ начальствомъ есаула Думасова, разбилъ шайку въ 200 чел. у Радзева*). У мятежниковъ 40 убитыхъ, 5 плѣнныхъ. У насъ 1 убитый и 1 раненный.

Варшава, того же числа.

Вчера, 27-го числа, разбиты 2 шайки: одна ген.-майоромъ графомъ Толемъ, вблизи отъ желѣзной дороги, а другая ген.-майоромъ Феншау, въ гостининскомъ уѣздѣ. Подробностей еще нѣтъ. (Рус. Инвалидъ).

Варшава, 2-го марта.

Изъ Плоцкой губерніи генерал-лейтенантъ Семека доноситъ о дѣйствіяхъ противъ двухъ шайекъ:

1) Подковникъ Валугевъ, 25-го числа, настѣлъ въ лѣсахъ за Мышиномъ*), шайки Подлѣскаго и Замечика, въ числѣ до 1,500 человекъ; бой продолжался 6 часовъ; пораженіе мятежниковъ совершенно; остатки разсѣялись въ лѣсу. Сколько всего убитыхъ—трудно опредѣлить; насчитано до 120 тѣлъ; раненыхъ везли на 15 подводкахъ; взято много оружія. У насъ убито 4, ранено 8. Подковникъ Валугевъ преслѣдовалъ бѣгущихъ 25, 26 и 27-го на Дрождевъ**) и Красносельцъ**). Въ Дрождевѣ шайка была встрѣчена 2 ротами съ 30 казаками и 2 орудіями, посланными отъ Прасныша, причѣмъ убитъ Подлѣсскій и отбиты его бумаги. Въ Красносельцѣ оба отряда соединились. 28-го числа преслѣдованіе продолжалось.

2) Отрядъ генерал-майора Феншау, посланный изъ Плоцка, совместно съ другимъ отрядомъ, 28-го числа окружилъ шайку въ 800 человекъ; причѣмъ убито много мятежниковъ и взято 50 плѣнныхъ.

Извѣстія изъ Польши день отъ дня дѣлаются болѣе и болѣе успокоительными. Вчера телеграфъ сообщилъ о захватѣ еще одного изъ главныхъ коноводовъ мятежа, Радзевскаго; сегодня получено донесеніе отъ начальника виленскаго военного округа, изъ котораго видно, что не только этотъ край, но и ближайшія сосѣднія части Польши можно считать уже успокоенными.

По распоряженію генералъ-лейтенанта Лихачева, произведены были поиски въ калварійскомъ и маріампольскомъ уѣздахъ августовской губерніи, двумя колоннами, составленными изъ лейбъ-драгунскаго псковскаго ЕГО ВЕЛИЧЕСТВА полка, пяти ротъ копорскаго полка и дивизіона 1-й конно-батарейной батарее, подъ начальствомъ генералъ-майора Шульца и полковника Улана.

На всемъ пространствѣ въ настоящее время не имѣется не только мятежнскихъ скопищъ, но даже и не большихъ шайекъ. Склады оружія, по тщательному обыску у всѣхъ подозрительныхъ лицъ, также не оказалось. Въ началѣ возмущенія дѣйствительно образовались были значительныя скопища изъ мѣстныхъ жителей, но не всѣ они состояли изъ мятежниковъ. Въ шайкахъ мятежниковъ никогда не было болѣе 300 человекъ; остальные болѣе значительныя скопища образовались изъ крестьянъ, бросившихъ свои дома и скитавшихся по лѣсамъ единственно изъ боязни быть вынужденными силою присоединиться къ инсургентамъ, которые рыскали въ то время по всѣмъ направленіямъ. Удачная стѣпка навроградскихъ гусаръ съ партией инсургентовъ у с. Чистой-Буды имѣла, какъ показываютъ мѣстные жители, огромное вліяніе на ходъ возмущенія въ сѣверной части августовской губерніи. Она навела на такой страхъ, что, не смотря на лѣсную мѣстность вѣрманскаго прибрежья, представляющую особенныя удобства для народной войны, и открытое сочувствіе мятежу польской и литовской шляхты, инсургенты разбрѣлись по домамъ, потерявъ надежду на успѣхъ ихъ предпріятія.

Вездѣ на пути слѣдованія колоннъ мѣстные жители оказывали радужное вниманіе къ войскамъ, въ особен-

ности крестьяне, которые желали какъ можно лучше угощать солдатъ—ставили на столы все, что имѣли, такъ что оставалось только наблюдать чтобы нижніе чины не черезъ мѣру увлеклись гостеприимствомъ. При выступленіи войскъ съ ночлежныхъ пунктовъ, крестьяне сами набивались съ подводами, желая облегчить трудности похода.

Въ м. Шакахъ полковникъ Уланъ предложилъ ксендзу объявить послѣ обѣдни крестьянамъ, что они должны всѣми мѣрами содѣйствовать къ возстановленію спокойствія, слѣдить за бродягами и безпаспортными людьми и представлять подозрительныхъ людей мѣстнымъ властямъ. Крестьяне, выслушавъ это, по выходѣ изъ костела собрались на базаръ и толковали: „отъ чего раньше намъ никто этого не объявлялъ—мы не допустили бы безпорядковъ и у насъ все было бы тихо.“

Шайка Рогинскаго*) окончателно уничтожена. Графъ Ностичъ телеграфировалъ 23 числа, что посланныя имъ колонны неутомимо преслѣдовали мятежниковъ, и что крестьяне, ободренные появленіемъ войскъ, вездѣ имъ ревностно содѣйствовали; 19-го февраля Рогинскій задержанъ крестьянами въ мозырскомъ уѣздѣ и привезенъ въ Пинскъ, 22-го февраля. Спокойствіе въ томъ краѣ водворено.

Въ слонимскомъ уѣздѣ бродили небольшія шайки въ 5—10 человекъ; противъ нихъ приняты мѣры. (Сѣв. Поч.)

Въ „Русскомъ Инвалидѣ“ напечатано:

„Донесенія, сегодня полученные, заключаютъ въ себѣ подробности поимки Рогинскаго и попытки къ безпорядкамъ и сопротивленію—впрочемъ, ничтожныя—которые оказываютъ остатки разбитыхъ шайекъ.“

19-го февраля, крестьянами сел. Турова, мозырскаго уѣзда, задержаны были два проѣзжихъ, возбужденныхъ подозрѣніемъ щедро платившимъ ихъ фурманщикамъ. Это были Рогинскій и секретарь, Юрашквичъ. Рогинскій, упрашивая крестьянъ отпустить его, предлагалъ всѣ бывшія при немъ до 5,000 р. сер.; но они отвергли подкупъ, говоря: „Мы Царю служимъ, ему одному, нашему освободителю—и присягѣ не изменимъ.“ Это происходило 19 февраля, въ годовщину освобожденія. Рогинскій, его секретарь и найденныя при немъ 4,592 р. были сданы прибывшимъ въ селеніе солдатамъ. На допросѣ Рогинскій показалъ, что остальные деньги, до 9,000 руб., частью розданы шайкѣ, подвѣдничкамъ, частью истратены на покупку пороха и другихъ припасовъ, а остальные находятся у кассира его, Воловича, который еще не найденъ.

Въ N. 44-мъ „Русскаго Инвалида“ сообщено было о небольшой шайкѣ, появившейся въ лѣскомъ уѣздѣ и бродившей въ лѣсахъ около с. Ешишекъ. Противъ нея были посланы 24 февраля, изъ г. Лиды, роты пѣхоты и полка-эскадрона уланъ, а изъ г. Вильно роты лейбъ-гвардіи московскаго полка и взводъ казаковъ, подъ командою начальника штаба 2-й гвардейской пѣхотной дивизіи, полковника Винберга. Отрядъ полковника Винберга, слѣдуя 25 числа, отъ станицы желѣзной дороги Олькеники къ м. Рудники, на соединеніи съ отрядомъ, направленнымъ изъ г. Лиды, встрѣтилъ шайку мятежниковъ въ лѣсу, близъ м. Рудники. Послѣ непродолжительной перестрѣлки, въ которой у насъ ранено 3 рядовыхъ лейбъ-гвардіи московскаго полка и одинъ казакъ, московская рота и епископские казаки бросились въ лѣсъ и прогнали шайку, разбѣжавшуюся во всѣ стороны въ большомъ безпорядкѣ. Въ этой схваткѣ взято 3 ружья, 3 косы и лошадь предводителя шайки; мятежниковъ убито 4. Разбѣжавшаяся шайка на другой день была дѣйтельно преслѣдуема. Къ отряду полковника Винберга посланы изъ Вильна въ м. Рудники, на подводахъ, роты лейбъ-гвардіи стрѣльцоваго Императорской фамилии баталіона и роты лейбъ-гвардіи финляндскаго полка по желѣзной дорогѣ въ м. Олькеники для совокупнаго дѣйствія.

Другая подобная же шайка бродила въ лѣсахъ на границѣ Трокайскаго, Виленскаго и Вилкомирскаго уѣздовъ. По распоряженію генерал-лейтенанта, барона Майделя, были посланы съ четырехъ разныхъ сторонъ небольшія колонны, которыми пройдены и очищены лѣса въ этой сторонѣ, но мятежники скрылись, перейдя въ другую часть Трокайскаго уѣзда, южнѣ желѣзной дороги изъ Вильно въ Ковно. Въ ночь на 25-е февраля снято ими три пары рельсовъ; поврежденіе это тотчасъ же было исправлено. 28-го февраля, полковникъ Епифановъ, съ полсотней казаковъ и ротой лейбъ-гвардіи Павловскаго полка, посланъ для преслѣдованія мятежниковъ по желѣзной дорогѣ изъ Вильно на ст. Олькеники и оттуда въ Трокайскаго уѣздъ. (Сѣв. Поч.)

Въ Сѣверной Почтѣ, газетѣ Министера Внут. Дѣлъ напечатано, 3 марта, слѣдующая статья:

Извѣстія изъ Вильно: Двигатели польскаго направленія въ здѣшнемъ краѣ стараются всѣми средствами привлечь на свою сторону крестьянъ и возбудить ихъ противъ правительства. Они увѣряютъ крестьянъ, что свободой своей они обязаны однимъ помещикамъ, и что дальнѣйшее ихъ благосостояніе также зависитъ отъ доброй воли и уступокъ тѣхъ же помещиковъ. Въ этихъ видахъ польскіе пропагандисты стараются возбуждать крестьянъ къ обнаруженію какихъ-либо признаковъ неповиновенія. Затѣмъ приносятъ жалобы мѣстнымъ начальствамъ, а когда распоряженіями этихъ начальствъ крестьяне приведены къ повиновенію, то имъ дѣлается облегченіе въ исполненіи тѣхъ именно требованій со стороны помещиковъ, для поддержанія коихъ нерѣдко ис-

*) Это тотъ самый, который въ прежнихъ донесеніяхъ по ошибкѣ назывался Рачинскій.

T R E Ś

Дѣлаиурzędowy. Вильно.—Вѣдомости о Польска.—Вѣдомости о Вильно.—Инструкция для комиссій розкладочныхъ.—О колнкіи министра spr. wewnętrznych.

Дѣлаи неурzędowy. Вѣдомости заграничныя.—Поглąd ogólny.—Влочы.—Франція.—Австрія.—Пусы.—Депеше телеграф.

Дѣлаи Literackie. Izabella, powieść pani Wood.—Вѣдомости бѣжаще.—Листы: зъ Парыжа, і зъ Warszawy.—Некрологъ.—Dziennik Wileński.—Ogłoszenia.

Чзѣсć Урzędowa.

W I L N O.

Зъ мѣстowychъ взглядовъ, поіат Мозырскій губерніи Мишкскій, оглосzony został przez pana jenerał-gubernatora na stopie wojennej. Naczelnikowi 3-jej dywizji pieszej pozostawiony został wybór naczelnika wojennego, jak również wydanie mu właściwychъ przepisów, котѣми przewodniczyć się powinien.

WIADOMOŚCI Z POLSKI.

OSTATNIE DEPESE TELEGRAFICZNE.

Warszawa, 1 marca.

Jenerał-porucznik Siemeka (z gubernji płockiej) donosi, iż d. 27 lutego oddział ze 120 ludzi piechoty i 40 kozaków pod dowództwem esaula Dukmasowa, rozbił bandę z 200 ludzi przy Radziewie*). U powstańców zabito 40 i wzięto 5 jeńców. U nas zabito 1 i raniono 1.

Warszawa, tegoż dnia.

Wczoraj, 27-go, rozbito dwie bandy, jedną przez jenerał-majora hr. Tola, niedaleko kolei żelaznej, а drugą przez jenerał-majora Fenshawe w powiecie gostyńskim. Szczegółów jeszcze nie otrzymano.

Warszawa, 2 marca.

Z gubernji płockiej jenerał-porucznik Siemeka donosi o ściganiu dwóch band:

1. Półkownik Wałujew, d. 25 napadł w lasach za Myszynem*) bandy Podleskiego i Zameczka w liczbie do 1,500; walka trwała 6 godzin; powstańcy rozbiegli zupełnie, ostatki ich rozbiegły się po lasach. Iu w ogóle zabito, trudno jest określić; naliczono blisko 120 trupów, rannych wzięto na 15 furach, wzięto wiele broni. U nas zabito 4, raniono 8. Półkownik Wałujew ścigał uciekających d. 25, 26 i 27 w kierunku na Drożdzewo**) i Krasnosielec**). W Drożdzewie banda została spotkana przez 2 rotы z 30 kozakami i 2 działami, które wysłano z Przasnysza, przyczemъ zabity został Podleski i odebrano jego papiery. W Krasnosielcu obydwа oddziały począwszy się. Dnia 28 ścigania trwało.

2) Oddział jenerał-majora Fenshawe, wysłany z Płocka, razem z drugim oddziałem, d. 28 otoczył bandę z 800 ludzi, przyczemъ zabito wielu powstańców i schwytano 50 jeńców.

— Wiadomości z Polski z dnia na dzień stają się coraz bardziej uspokajające. Wczoraj telegramъ zawiadomił o schwytaniu jeszcze jednego zъ głównychъ przywódcówъ powstania Radziejewskiego; dzisiaj też otrzymano doniesienie od naczelnika wileńskiego wojennego okręgu, zъ którego widać że nietylko ten kraj, ale też i najbliższe sąsiednie części Polski można już uważać za uspokojone.

Z rozporządzenia jen. por. Lichaczowa uczyniono poszukiwania w Kalwaryjskim i Marjampolskim powiatachъ guber. augustowskiej zъ dwiema kolumnami składającymi się zъ lejбъ драгоńskiego псковскаго JEGO CESARSKIEJ MOSCI полку, pięciu rotъ копорскаго полку і dywizjonu 1 konno-baterijnego baterji, pod dowództwemъ jen. maj. Szulca і полковника Улана. Na całej przestrzeni obecnie niezajdują się nietylko, że zbiorowiskъ powstańców, ale też і великихъ band. Składówъ broni u wszystkichъ podejrzanychъ osóbъ по сѣцей ревизји nieokazało się. Zъ początku powstania rzeczywiście uformowały się były znaczne zbiorowiska zъ mieszkańcówъ mѣstowychъ, lecz niewszystkie one składały się zъ powstańców. W bandachъ powstańczychъ nigdy nie było więcej nad 300 ludzi; pozostałe bardziejъ znaczące zbiorowiska złożone były zъ włościan, którzy porzucili swe domy і ukrywali się по lasachъ jedynie zъ obawy, aby nie byli zmuszeni przemocą łączycъ się zъ powstańcami, którzy wtedy rzucali się на wszystkie strony.

Pomyślna potyczka buzarówъ pawłogrodzkichъ zъ partją insurgentówъ przy Czystej-Budzie miała wedługъ zeznańъ mѣstowychъ mieszkańcówъ bardzo stanowczy wpływъ на ruchъ powstańca wъ północnejъ części gubernji augustowskiej. Nabawiła ona takiego strachu, iż niezważającъ na lęsną mѣstowośćъ nadbrzeża niemeńskiego, szczególnie dogodną dla prowadzenia wojny narodowej, mimo otwarte współczucie dla powstania szlachty polskiej і litewskiej, powstańcy rozeszli się по domachъ, straciwszy nadzieję powstania.

Wszędzie по drodze mѣstowi obywatele okazywali uprzejmośćъ wojskomъ, а szczególnie włościanie, którzy і oile

*) Na zachod od m. Włocławka, przy granicy pruskiej.

**) Na granicy pruskiej, na półn.-zach. od Ostrołęki.

**) Między Ostrołęką і Przasnyszemъ.

możności starali się jakъ najlepiej traktować żołnierzy, zъstawiali на столы wszystko co mieli, takъ iż musiano baczycъ, aby żołnierze wъ miarę korzystali zъ uprzejmości. Przy wystąpieniu wojskъ zъ noclegówъ włościanie sami nastęrczali się zъ podwodami, chcącъ ulżyć trudnościomъ pochodу. W m. Szakachъ полковникъ Ulanъ polecił księdzu, aby pomszy ogłosiłъ włościanomъ, iżby wszelkimi środkami dopomagali przywróceniu spokoju, wysłedzeniu wloczégówъ і nie posiadającychъ pasportówъ і odstawiali podejrzane indywidua do władzъ mѣstowychъ. Włościanie, wysłuchawszy to, по wyjściu zъ kościoła zebraли się на rynku і powiadali: „dla czego namъ wprzódъ о тѣмъ nie powiedziano, тобыśmy nie dopuścili nieporządkówъ і u насъ byłoby spokójnie“. Banda Rogińskiego (*) ostatecznie zniesiona. Hr. Nosticъ telegrafowałъ 23, iż rozstanie przezeń oddziały bezustannie ścigający powstańców, і że włościanie ośmieleni przybyciemъ wojska wszędzie mu gorliwie dopomagali; 19 lutego Rogiński został zatrzymany przez włościan wъ powiecie мозырскимъ і odprowadzony do Pińska 22 lutego. Spokojność wъ tymъ kraju przywrócono.

Wъ powiecie slonimskimъ, tułaly się niewielkie bandy od 5 до 10 ludzi, przeciwъ nimъ przedsięwzięto środki. (Pocz. pół.)

— W „Inwalidzie Rossyjskimъ“ wydrukowano: „Doniesienia dziś otrzymane zawierają szczegóły о ujęciu Rogińskiego і dądnosci do nieporządkówъ і sprzeciwnictwa—zъ resztą nieznaczące—które okazują resztki rozbitychъ band.

„19-go lutego, włościanie wsi Turowa, мозырского powiatu, zatrzymali dwóchъ przejezdnychъ, którzy obudzili podejrzenie szczerą opłatą najemnymъ swymъ furmanomъ. Byli to Rogiński і jego sekretarzъ Juraszkowicz. Rogiński, proszącъ włościanъ aby go puścili ofiarowałъ imъ wszystkie pieniądze jakie miałъ przy sobie blisko 5000 r. sr.; lecz oni odrzucili podkupъ mówiącъ: „My służymy Cesarzowi, jedynemu oswoobodzicielowi naszemu—і przysięgi niezłamiemy.“ To było 19-go lutego, w rocznicę oswoobodzenia. Rogiński і jego sekretarzъ zъ znalezionemi przy nimъ 4,592 rub., oddani zostali przybyłymъ do wsi żołnierzomъ. Przy indagowaniu, Rogiński przyznałъ się, iż pozostałe pieniądze do 9000 rubli wъ części rozdane zostały bandzie, furmanomъ, по części wydatkowane на proch і inne potrzeby а reszta zostaje u jego kassjera Wolowicza, który jeszcze nie został ujęty.

„W 44 N. Inw. Rossyjsk. zawiadomiono było о niewielkiej bandzie, która się ukazała wъ p-cie lidzkimъ і tułala się по lasachъ podъ Ejszyszkami. Przeciwъ niejъ posłano 24 lutego zъ Lidy rotę piechoty і pół szwadronu ułanów, а zъ Włocławka rotę lejбъ gwardji moskiewskiego полку і plutonъ kozakówъ podъ dowództwemъ naczelnika sztabu 2-jej gwardyjskiej dywizji pieszej, полковника Winberga. Oddziałъ ten, postępującъ 25-go odъ stacji kolei żelaznej Olkieniки ku m. Rudnikomъ, аżeby się polączyć zъ oddziałemъ poruszającymъ się zъ Lidy, napotkałъ bandę powstańcówъ wъ lesie niedaleko Rudnik. Po krótkiej potyczce, wъ której u nas raniono 3 żołnierzy lejбъ gwardji moskiewskiego полку і jednego kozaka, rota moskiewska і kozacy rzucili się do lasu і przepędzili bandę, która rozbiegła się по lesie wъ wielkimъ nieładzie. Wъ тѣj potyczce wzięto 3 fuzje, 3 kosy і konia dowódcy bandy; powstańcówъ zabito 4. Banda rozsypana по lesie на drugi dzieńъ była czynnie ścigana. Do oddziału полковника Winberga posłano zъ Włocławka do Rudnikъ на podwodachъ rotę lejбъ-gwardji strzeleckiego баталјону і rotę lejбъ-gwardji finlandzkiego полку kolejа żelazną do Olkieniки dla wspólnego działania.

Druga podobna banda tułala się по lesie, на granicy trockiego, wileńskiego і włkomirskiego powiatu. Zъ rozporządzenia jenerał-porucznika barona Majdela posłano zъ czterechъ różnychъ stronъ niewielkie oddziały, które przeszły і oczyściły lasy wъ тѣj stronі, lecz powstańcy skryli się, przeszedszy wъ drugą stronę trockiego powiatu на południe odъ kolei żelaznej zъ Włocławka do Kowna; wъ nocу на 25 lutego zdjeli oni trzy pary rielsovъ; uszkodzenie to natychmiastъ poprawiono. 28 lutego półkownikъ Epifanow, zъ pół setnа kozakówъ і rotą lejбъ-gwardji Pawłowskiego полку, posłany został wъ celu ścigania powstańcówъ kolejа żelazną zъ Włocławka на st. Olkieniки і zъ tamtądъ wъ powiatъ trocki.

W „Poczcie Północnej“ dziennikъ ministerjumъ sprawъ wewnętrznychъ wydrukowano 3-go marca następujący artykuł:

Wiadomości zъ Włocławka. Promotorowie powstania polskiego wъ tutejszymъ kraju usiłują wszelkimi sposobami pociągnąć на swą stronę włościan, і pobudzić ichъ przeciwъ rządowi. Zapewniają więc włościanъ iż oswoobodzenie swoje winni są tylko obywatelomъ і że dalszy ichъ dobrobytъ wprostъ odъ dobrej woli і ustepstwъ obywateli zależy. Wъ tymъ celu propagandzisci polscy usiłują pobudzić włościanъ do okazania jakichkolwiekъ oznakъ nieposłuszeństwa. Następnie skarżą się władzomъ mѣstowymъ, а gdy skutkiemъ rozporządzenia tychъ władzъ, włościanie zostaną przyprawieni do posłuszeństwa, wtedy imъ czyni się ulgа wъ wykonaniu tychъ mianowicie wymagańъ ze strony obywateli, dla podtrzymania których nierazъ potrzebowano wdania się siły wojskowej. Celъ podobnychъ czynówъ jest

*) Jestъ to tenъ samъ, który wъ uprzednichъ raportachъ, omyłkowo nazwany byłъ Raczyskimъ.

Cześć Nieurzędowa.

Wilno, 6 marca.

POGLĄD OGÓLNY.

Reorganizacja wojska pruskiego jest kamieniem obrazy, o który roztrącają się usiłowania najświetlejszych i najcnotliwszych obywateli w przywróceniu tej zgody, jaka między rządem a narodem od roku 1858-go tak szczęśliwie i statecznie kwitnęła. Komisja wojskowa izby poselskiej, jednomyślnością prawie, bo tylko poseł Waldeck był innego zdania, postanowiła w zamiarze pojednawczym zająć się poprawą nowej wojskowej organizacji. Pobudki przez rząd przedstawione, mimo bezdowodność ich pod wielu względami, dały by się w ogólnych zarysach planu reorganizacji dalej rozwijać, innemi przedstawieniami zastąpić, na nowych zupełnie warunkach i pojednawczych przełożeniach przedstawić. Komisja nie pociąga za niemożliwe dojsię do tego celu i najczynniej zajęła się tą zbawienną pracą. Wprawdzie nie przedwodniczy jej nadzieja pożądaną zgodę, i owszem często dwuznaczny tekst rządowego projektu, ostry wykład pobudek, do tego stopnia zraził najgorliwszego pośrednika rozdwojonych wyobrażeń generała Stavenhagen, iż wymusił na nim wyznanie niepodobniństwa trafienia do końca. Wszakże komisja chce poruszyć ostatnie jeszcze sprężyny, a kiedy to niepomocze, chce przynajmniej narodowi najdokładniej sporne szczegóły przedstawić i zmyć z siebie nieprawdziwe zarzuty, jakimi ją obarczono.

Cała izba wyrzekła do ministrów: zgodzić się na dwuletnią służbę i na ustawę kontyngensową. Mniejszość oświadczyła: chętnie dozwolimy wam pomnożyć liczbę wojska, ale oczekujemy, że wprowadzicie dwuletnią służbę i ustawę kontyngensową. Część większości znowu powiedziała: skoro prawnie zaprowadzicie dwuletnią służbę i ustawę kontyngensową,

zgodzimy się na powiększenie liczby wojska; zaledwie tylko kilku postów większości stanowczo wyrzekło: nie zgadzamy się na liczebne powiększenie wojska. W tych słowach P o w s z e c h n a b e r l i n s k a gazeta określiła postępowanie izby w ciągu przeszłego sejmu. Sądzimy, że usposobienie izby poselskiej nie zmieniło się w głównej zasadzie, że i dziś ogromna jej większość gotowa jest na powiększenie wojska, a nawet i bardzo znaczne w porównaniu z r. 1859-m; to jednakże pewna, że mniejszość w imię tylko nadziei, bez żadnych trwałszych rekojmii, nie zgodzi się na pomnożenie liczebne wojska, że nawet dwuletnia służba i ustawa kontyngensowa przestały być dla większości jedynymi warunkami. Izba zrozumiała bowiem, że w reorganizacyjnym rządowym planie, nie chodzi jedynie o powiększenie siły zbrojnej, przez zagłosowanie dostateczniejszych środków pieniężnych i dłuższego czasu służby, ale że chodzi razem o polityczne głębiej sięgające zmiany. W takim składzie rzeczy, oddawać się zwodniczej nadziei zgody, byłoby najszkodliwszym złudzeniem. Jeżeli zatem komisja przyniesie swą pracę na obrady całej izby i jeżeli przyjdzie do stanowczego nad nią głosowania, jednomyślnością być by najpożądaną: bo dopóki dzisiejszy gabinet świadkiem będzie choćby najdrobniejszych różnic między wyzwoleńcami, skoro te różnice wynurzą się powtórnie choć tak, jak na przeszłym sejmie, — gabinet nie przestanie liczyć na znaczeniu wyobrażeń wyborców, na zachwianiu ich ufności w dotychczasowych przedstawicielach i nie poda pojednawczej prawicy.

Poczytujemy za rzecz pożyteczną roztrząsając istotę planu rządowego i obaw, jakie w narodzie obudza. Z porównania obojga wynurzą się szczegóły sporne i odsłoni się wartości pobudek przemawiających za reorganizacją.

Według noworozwiniętych powodów, plan rządowy zakłada sobie dwa cele. Liczebna siła wojska prawidłowego nie podniosła się w Prusiech od 1816 roku w stosunku odpowiadającym powiększeniu ludności, nie rozwijała się więc na równi ze wzrostem siły zbrojnej wielkich sąsiednich mocarstw. Ustalenie więc właściwszego pod tym względem stosunku, jest jedynym z celów reorganizacji. Drugi cel następczo został przez doświadczenie nabyte przy ostatnim uruchomieniu. To doświadczenie niezbędnie nakazuje organizacyjne pomnożenie środków w wojennej gotowości. Rząd od roku 1860-go spółcześnie zmierza do osiągnięcia obudwu wymienionych celów i jak wykład pobudek twierdzi: chce w stanowczym do tego dążeniu, niezbędne organizacyjne ulepszenia ustawy wojennej, pogodzić ze względem na gospodarze potrzeby kraju, czego na drodze dorywczych popraw od roku 1814 zaprowadzonych, w żaden sposób niepodobna było dokazać.

W ogólności trudno co przeciw obudwu tym celom zarzucić, byleby w rozwoju planu zachowano właściwe umiarkowanie i byleby gospodarze potrzeby kraju, oraz warunki obywatelskich swobód, zbyt niecierpiał.

Dla łatwiejszego zrozumienia szczegółów spornych przypomnieć naprzód należy, że według planu rządowego coroczny zaciąg pod chorągwie stojącego wojska pruskiego, powinien na przyszłość wynosić zamiast 40-tu tysięcy, 63 tysiące świeżych żołnierzy.

Cały kraj zgadza się z rządem; że powiększenie zaciągu w królestwie, którego ludność od 1816 roku z 11 do 18-tu milionów urosła, jest pożądanem. Ta zmiana odpowiedziałaby nietylko duchowi konstytucji, roziącającemu na całą narodową społeczność obowiązki obrony ziemskiej, ale spółcześnie ułatwiłaby szczerę

spełnienie pierwotnej myśli uruchomienia całego Landwehru, na przypadek zewnętrznej wielkiej wojny. To bowiem, co później w urzędzeniu Landwehru zaszło, jest wbrew przeciwnym zasadom 1814-go. Mężowie Landwehru poczytywani są za obowiązanych do ruchomej służby polowej, co ich widocznie zamienia na wojsko stojące, tymczasem zaś zapomniano zupełnie, że obrona miejscowa wymaga miejscowej zbrojnej służby i że podług owej zmiany za pierwszym wezwaniem, ojcowie rodzin, mogący być najpożyteczniej użytymi w obronie własnych ognisk, muszą rzucić domy, żony i dzieci i spieszyć, dokąd ich rzeczywiste czy domniemane niebezpieczeństwo woła. Owoż na ród przekonać się jeszcze nie może, aby to postępowanie było zupełnie prawnem. O ile kraj najchętniej widzi podniesioną liczebnie stopę zaciągów pod chorągwie, o tyle oświadczył się nie może z myślą, aby ludzi zapisanych do obrony ziemskiej (Landwehr) trzymać pod nieustającą groźbą wyprowadzenia z domu a nawet z kraju, za pierwszym nadesłanym rozkazem. Tę ustawę poczytuje kraj za wbrew sprzeczną z wymaganiami porządnego gospodarstwa. Zarządzenie tej niedogodności przedstawia jeden tylko środek, to jest skrócenie czasu rzeczywistej służby z 3-ech na 2 lata. Ale, minister wojny generał von Roon, lubo już w roku przeszłym 17 września zdawał się przychylić do powszechnych żądań, w nowo jednak przedstawionych pobudkach okazaną skłonność do ustępstwa cofnął. Izba nie traci przecież nadziei, że skrócenie czasu służby da się w końcu otrzymać.

Daleko mniej można mieć nadziei co do porozumienia się w przedmiocie drugiej części reorganizacji, w której głównie chodzi o zwiczenie dotychczasowego składu Landwehru i zamienienie go na rzeczywiste wojsko zapasowe. Plan rządo-

wy nie przestaje na tem, aby Landwehr na pierwsze wici łączył się z wojskiem stojącym i w niem prawie zupełnie zniżał; lecz zamierza służbę samego wojska z 5-ciu na 7 lat przedłużyć, przeciwnie zaś służbę Landwehru z 7-miu na 5 lat skrócić. Gdy nadto przyjdzie zastosować do Landwehru powiększenie liczebne zaciągów, stosownie do wzrostu ludności, wówczas okaże się tak niewymierna ilość uzbrojonego a pod ścisłą wojenną karności podciągniętego ludu, że nietylko gospodarze, ale i obywatelskie względy musiałyby ciężko na tem ucierpieć.

Komisja wojenna izby poselskiej pracuje właśnie nad ułożeniem planu, według którego dałaby się urzeczywistnić oświadczenia przez ministra wojny w roku przeszłym powołność, co do skrócenia czasu służby i odwrócić niebezpieczeństwo zamiany wojska obrony ziemskiej na rzeczywiste wojsko ruchome i działające.

Rozszerzyliśmy się nieco nad sporem tem donioślejszym, że król Wilhelm kilkakrotnie przynął reorganizację za własne swoje dzieło. W tej gotowości komisji skierowania izby na drogę pojednawczą, widzimy wróżbę pomyślniejszego zwrotu rzeczy w Prusiech; być więc bardzo może, że wkrótce izba przyjmie zasady reorganizacji, przejedna przez to dla siebie serce królewskie i usunie od steru rządu zwolenników zasad wstecznych, na których czele p. von Bismarck stanął i tak zapędni na tej drodze bieży, że go aż hrabia Rechberg miarkować i powściągać musi.

Rozprawy nad projektem do prawa organizacji wojskowej, zdaje się, że wywołają w izbie poselskiej berlińskiej wiele doradcznych ulepszeń ze strony rozmaitych odłamów zgromadzenia. Dotąd znana jest poprawa pana von Sybel, posła trzymającego się zasad umiarkowanego

IZABELLA.

PRZEZ PANIĄ WOOD.

(Przekład z angielskiego.)

(Dalszy ciąg ob. N. 23.)

II.

Izabella, którąśmy zostawili w powozie, w kilka minut przyjechała do ledi Lewison, ośmudziesiąt-letniej starszki rubasznych ruchów i opryskliwego charakteru, mówiącej krótko i rozkazująco. Stara ledi Lewison była zagniewaną na panią Wane za to, że ta się spóźniła na obiad, a na Izabellę, że późno na herbatę przyjechała. Są to wykroczenia przeciwko przyzwoitościom światowym tak wielkie, że starość z trudnością je przebacza i dla tego pani Lewison nie starała się ukryć przed gośćmi swego gniewu.

Wybacz pani, jeżeli się o kilka minut spóźniła — rzekła Izabella, podchodząc do starszki, — u ojca mego byli goście.

Zapomniała się o dwadzieścia minut, — bez najmniejszej ogródki powiedziała ledi Lewison. — Emmo, każ podawać herbatę.

Pani Wane pośpieszyła spełnić jej rozkaz. Osoba ta miała lat dwadzieścia sześć, była niewielkiego wzrostu i dość powszedniej powierzchowności. Jednak była niebrzydka, dobrze wychowana, ale zarozumiała, próżna i wymagająca. Ledi Lewison była jej babką, a mąż jej Ryszard Wane odziedziczył hrabstwo Mount-Severn.

Babuniu, — zawołała pani Wane, widząc, że lokaje wnosili samowar, tacę i spirytusową lampę, — czyż chcesz nalewać herbatę w bawialnym pokoju?

A gdzież to według ciebie trzeba nalewać? — zapytała starszka.

Mnie się zdaje, że lepiej będzie, jeżeli nam już rozlaną przyniosą; samęj nalewać, to tyle kłopotu, a zresztą w gospodarstwie robi się nieporządek.

Podług ciebie więc, trzeba herbatę podawać na tacy, rozlaną i przestygłą. Nieprawdaż?

— Ale ja zupełnie nie umiem tem się zająć i nie wiem ile trzeba zasypać herbaty, — mruzcąc pani Wane.

Jeżeli wolno, ja zrobię herbatę — powiedziała Izabella, zbliżając się do stołu.

nazwać można. Ale wpatrując się uważniej w ogólne ruchy, wyraz jego twarzy i szczególnie w dziwnie niespokojne wejrzenie, w całej powierzchowności tego człowieka było coś odpychającego.

Był to Franciszek Lewison, kapitan armji, wnuk pani domu i stryjeczny brat pani Wane. Nikt lepiej od niego nie mówił i nie umiał błysnąć od razu wszystkimi zaletami, z tem wszystkiem jednak pozbawiony był wszelkich szlachetnych uczuć, był okrutnym i samolubem. Odziedziczył tytuł i majątek Piotra Lewison, a dla świata dość już było tego, ażeby mu przebaczyć wszelkie ułomności.

Ledi Izabello, — powiedziała głośno starszka — pozwól przedstawić sobie kapitanu Lewison.

Oboje uklonili się sobie wzajemnie. Izabella nieprzyzwyczajona, aby na nią młodzi ludzie zwracali uwagę, czuła że na widok piękności oficera, który utkwiał w nią wzrok pełen pożerającego ognia, krew uderzyła jej do twarzy.

Na szyi twojej widzę śliczny krzyż, dziecię moje; te siedm szmaragdów oprawionych w złotą siatkę, robią niezwykajny efekt.

W rzeczy samęj — odpowiedziała Izabella, — krzyż ten jest bardzo drogiem dla mnie, jest to pamiątka po matce. Umierając, włożyła go na mnie.

Mówiąc to, Izabella zdjęła go z szyi i podając starszce dodała: — Proszę przypatrzeć mu się bliżej. Wkładam krzyż ten, w ważnych chwilach życia mego. Dziś pierwszy raz występuję na świat; zaproszoną jestem na bal i to jeszcze do księcia.

I taką ozdobę wybrałaś na bal — zapytała pani Wane. — Dla czegożś lepiej nie włożyła naszyjnika brylantowego?

Z początku chciałam go włożyć, ale się potem rozmyśliłam, lękając się zwrócić na siebie uwagę — mówiła Izabella, uśmiechając się i czerwieniąc się raziem. — Lękałam się, żeby nie powiedziano: że go włożyła dla tego, żeby się wydać piękną.

Rozumiem! — powiedziała z lekceważeniem pani Wane. Należysz do rzędu tych kobiet, które myślą obchodzić się bez upiększeń. Bądź pewną ledi Izabello, że to jest rozumna wabność.

Ostre słowa pani Wane nie zrobiły wielkiego na Izabellę wrażenia; przynajmniej, dla przyzwoitości nie zdawała się zwracać na nie uwagi. Przy tem Izabella wiedziała, że pani Wane była w złym humorze, nie mogła tylko pojąć dla czego. Ta zaś nie posiadała się z gniewu, na widok tych małych przysług, tej wyszukanej uwagi, z jaką kapitan nadskakiwał Izabelli.

Weź swój krzyż Izabello, — powie-

działa starszka — i bądź pewną, że zrobi większe wrażenie na twoich białych ramionach, aniżeli najdroższe brylanty. Nie zwracaj uwagi na słowa Emmy. Ażeby być piękną, nie trzeba ci chwala Bogu obwieścić się świecidełkami.

Pani Lewison wziął krzyż z rąk swjej babki, ażeby go oddać Izabelli. Czy dla tego, że doznał silnego wzruszenia, czy że młoda dziewczica sama była wzruszona, dość że krzyż upadł na dywan. Kapitan nachylił się, ażeby go podjąć, ale niespodzianie nastąpił nań i złamał na dwie połowy.

Jakie nieszczeście! — zawołała starszka. Izabella stała milcząc za spuszczone głową, zdawało się jej, że i jej serce pękło w tej chwili na dwoje. Wzięta odłamki drogiej dla siebie pamiątki, podniosła do ust i lzy mimowoli potoczyły się z prześlicznych oczu.

Wstydz się, niewarto płakać, — przemówiła z niecierpliwością pani Wane, chcąc tem położyć koniec przeprosinom kapitana.

Łatwo go naprawić, — powiedziała ledi Lewison.

Izabella przezwyciężyła się, otarła lzy i rzuciwszy na kapitaną łagodne wejrzenie, z dobrocią powiedziała: — Zmiluj się kapitanie nie przepraszaj; ja tyleż, jeżeli nie więcej jestem winną.

Mówiąc to zdjęła złamany krzyż z łańcużka, do którego był przymocowany, i włożyła go znów na szyję.

Myslisz może, — zawołała pani Wane, — że cię powiozę w tym łańcużku na bal. — Dla czegożś nie? — zapytała Izabella.

Jeżeli kto zwróci na to moją uwagę, opowiem co się ze mną stało.

Pani Wane nie mogła dłużej wytrzymać, zaśmiała się głośno z gniewu, a w śmiechu tym przebiegał się złośliwy sarkazm.

Nikt — mówiła dalej — głośno ci tego nie powie, ale pomyśl, że córka lorda Mount-Severn sprzedała swoje klejnoty.

Zamiast odpowiedzi, Izabella prawie drwiąco uśmiechnęła się.

— Słuchaj Emmo — powiedziała starszka: — jeżeli jedziecie na bal, mnie się zdaje, że już dawno czas. Za mojej młodości, ludzie postępowali rozumniej, zaczęli tańczyć o siódmej.

Tak jest — przemówił kapitan, nie zważając ani na babkę, ani na panią Wane: — to za pewno było wówczas; kiedy Henryk III jadł obiad w południe i podawano mu na półmiskę rzepę i gotowane mięso. Mówiąc to, podał Izabelli rękę i poprowadził ją do powozu. Tak więc w jeden i ten sam wieczór przeprowadzono ją do powozu dwóch młodych ludzi.

Pani Wane, która musiała obejść się

bez kawalera, milcząc szła za niemi, zlozcząc im w duszy.

Zegnam pana, — powiedziała ona zimno kapitanowi, skoro tylko stanęła u drzwiczek powozu.

Nie spiesz się tak pani z pożegnaniem, jestem także zaproszony na ten bal i prawie jednocześnie z paniami tam przyjadę.

Ależ wprzód nie chciałeś pan jechać, wymawiając się, żeś dał pan słowo przepędzić wieczór z towarzyszymi swymi.

To prawda, ale się teraz rozmyślił. Do widzenia, ledi Izabello.

Jak tylko powóz ruszył z miejsca, pani Wane poczuła konieczną potrzebę wylania zbranej żółci.

W tym cieniutkim łańcużku wyglądać będziesz jak pensjonarka.

To nie — smutno odpowiedziała młode dziewczę. — W tej chwili zajmuję mię jedna tylko myśl o biednym krzyżu moim. Wszak to zła przepowiednia; nieprawdaż?

Co mówisz? — zawołała niecierpliwie pani Wane.

Mówię, że dzisiejszy wypadek nie mi dobrego nie wroży. Krzyż ten zostawił mi matka jako talizman. W o statnich chwilach życia swego, kazała mi go schować i patrzeć na niego, ile razy zbolale serce moje czuło będzie potrzebę jej głosu i rad macierzyńskich. I cóż? krzyż ten złamany! złamany na zawsze!

W tej chwili światło latarni oświeciło twarz młodej dziewczyny, zalaną łzami.

Na serjo — zawołała pani Wane — nie mogę cię tak zapiakanęj zawieźć do księżny Dortford. Jeżeli nie przestaniesz płakać, każę cię odwieźć do domu i sama jedna na bal pojedę.

Izabella przezwyciężyła smutek i starała się jak mogła powstrzymać lzy swoje. Wkrótce uspokoiła się zupełnie. Znalazła się we wspaniałej sali, w której światło zewsząd jaskrawo jaśniało gwiazdami, rozkwitało w bukietach i lało się ze stropów kryształowym potokiem. Zdawało się jej, że ją niespodzianie przeniesiono do jakiegoś fantastycznego zamku, i cała oddała się zachwyceniu, tak, że o złamany krzyżyku nie było już czasu myślić. Upojona blaskiem świetnego balu, tańczyła wesoło, odpowiadając z dobrocią na pustę grzeźności i westchnienia otaczającej ją młodzieży.

Ba! — zawołał oksfordzki student, przyciskając się jak mógł do ściany, żeby zrobić miejsce walczącym. — Ba! — powtórzył, zwracając się do syna jednego markiza: — sądziłem, żeś się pan zupełnie wyrzekł świata?

I miałeś pan słusność! Nie cierpię świata, szczególnież hucznych balów; ale

niema co robić, muszę mimowoli żyć jak dawniej.

A toż dla czego?

Szukam sobie żony. Ojciec wypłacał mi porządnego figla: odmówił zupełnie wypłaty moich długów i poprzysiął, że nie da mi ani jednego pensa, póki się nie poprawię. A na dowód, że wstępuję na dobrą drogę, wymaga, żebym się jak najrychlejš ożenił. Dla tego też i wypatruję tutaj sobie żonę.

W takim razie zwróć pan uwagę na nową piękność, na ledi Izabellę Wane.

Pokornie panu dziękuję. Mnie trzeba tościa bogatego. Alboż pan nie wie, że lord Mount-Severn całkiem zrujnowany. Przymem w wielu rzeczach tak jesteśmy do siebie podobni, że nigdy się nie zgodzimy.

Ależ pan piękniejszej nie znajdziesz. Młoda dziewczica jest znakomicie piękna, i zobacz pan, kapitan Lewison ani na chwilę jej nie odstępuje. Ten ladaco sądzi, że wszystkie kobiety powinny się w nim kochać. A on sam jest człowiekiem bez serca, egoistą! Powiedz mi pan, co się stało z panną Chartry? Wprzód o tem tak wiele mówiono, a teraz jakoś starają się zapomnieć o tem.

Rzeczywiście nie wiem. Widzę tylko, że Lewison milczy, a to już nie wroży nie dobrego. Kobiety, jak zawsze, tak i teraz, trzymają jego stronę, i litują się nad losem jego, silnie go bronią.

Mówią, że panna Chartry pojechała umierać za granicę. Patrz pan, jednak Lewison podaje rękę ledi Izabelli.

W rzeczy samęj znajomy już nam kapitan szedł obok ledi Mount-Severn i przechyliwszy ku niej głowę, dwudziesty raz już wynurzał żal swój z powodu nieprzyjemnego wypadku z krzyżem.

Czuje — mówił on pocichu — że całe życie skruchy i poświęcenia, w oczach pani, będzie nic nieznaczącem wynagrodzeniem.

Kapitan mówił to wzruszonym i drżącym głosem. Szeptal on te palące słowa, któremi upajają się dziewczęta serca, słowa niosące jad zepsucia i zgubę dla młodych dziewcząt. A Izabella zdziwiona i wzruszona, ciągle się rumienila pod namiętym spojrzaniem młodego człowieka.

Ostróżnie! ostróżnie, ledi Izabello! — mówił do siebie oksfordzki student, w chwili, kiedy ta para przechodziła koło niego. — Ostróżnie, bo człowiek ten tyle jest podłym i chytrym, ile czułym i przystoijnym.

stronictwa izby listy nadeszły z Berlina obejmują szereg innych popraw złożonych w komisji, w imieniu opozycji postępowej przez pana Forckenbeck. Doradzał on ustalenie corocznego kontyngensu w ilości 63-ch tysięcy nowozaciężnych, że zaś według niego czas zostawiania pod chorągwami byłby dwuletni, stałe więc wojsko pruskie miało by wynosić tylko 120 tysięcy zbrojnych, powołując zaś dwuletni kontyngens składałoby się ze 315-tu tysięcy ludzi.

Poseł Waldeck i na to się nie zgadza i owszem nie dając Prusom więcej nad 40 tysięcy ludzi corok, jest za zupełnym odrzuceniem projektu przez ministra Roon przedstawionego.

Hrabia Revel, sprawozdawca projektu do prawa pożyczki, roztrząsanego w senacie włoskim, doradzał bezwarunkowe jego przyjęcie. Oświadczył bowiem, że jeżeli p. Minghetti ściśle wykona swój systemat skarbowy, cel zakreślony przezeń może być osiągnięty w 1867-m roku i równowaga przychodów z wydatkami ustali się na niezachwianej podstawie; niemniej atoli hr. de Revel zagrzewa do oszczędności i do ulepszeń w rzeczy podatków.

Rozprawy nad tym przedmiotem zostały natychmiast zagajone. Senator Vecca roztrząsa pożyczkę ze stanowiska ogólnego i pochwała politykę rządową, jako opartą na przyrzeczeniu z Francją i przyjaźni z Anglią. Oświadcza, że głosować będzie za pożyczką, bo chce, aby Włochy znalazły się w gotowości na wszelkie zdarzenia. Senator Siotto-Pentor nastaje na oszczędność we wszystkich gałęziach zarządu, a nakoniec p. Montanari porównywa dotychczasowy systemat skarbowy z poprzedzającym i przyznaje wyższość systematowi pana Minghetti.

P. Scaloja podobnie oświadczył się za tym systematem i dowodził wielkich korzyści traktatu handlowego z Francją. Hrabia de Revel powtórnie głos zabraw i utrzymywał, że niedobór należy przypisać bezładnym rozchodom w niektórych gałęziach zarządu. Według niego, minister skarbu nieodwrotnie powinien prowadzić najciszejszą kontrolę nad wszystkimi rozchodami państwa. P. Minghetti ostatni mówił i odpowiedziawszy na wszystkie zarzuty czynione przeciw jego systematowi skarbowemu, zamknął rozprawę. Projekt podanego przezeń prawa senat przyjął 116-tu głosami przeciw 5-ciu.

Więcej o sprawach włoskich nie powiemy; czytelnicy znajdą dostateczne o nich wiadomości w tekście Kurjera. Stanowczego nie wprowadzić nie zaszło, ale szczerzy miłośników tej sprawy cieszyć powinien spokojny, rozumny, a jednak niewstrzymany postęp narodu włoskiego ku jednolitej przyszłości półwyspu. Rzecz dziwna, namiętności między najzapędniejszymi przychodzą, tylko ludzie, którzy z powołania codziennie z niemi walczą, codziennie tłumieć je powinni, tylko ci ludzie hamować ich nieumieją i dają wyuzdany bieg nienawiści i zemście. Nic to atoli nie pomoże, potrzebny duch wieku, z woli Bożej idzie naprzód z pochodnią prawdy w rękę i rozprasza zabobony i ciemnotę....

We Francji głucho i smutno; wiadomości z Meksyku niema, powstanie kochinińskie nie dobrego nie wróży, w Chinach wojsku francuzkiemu przychodzi walczyć ze wzmagającą się natarcznością powstańców; w Algierji cała ludność europejska, zapewne niesłusznie ale głęboko jest zrażona, a tymczasem przybyły jeszcze dwie nowe okoliczności, które rząd i naród niepokoją. Pierwszą z nich, jest widoczna gotowość dawniejszych lipcowych meżów stanu wrócenia na pole czynnej polityki. Ucierpieć na tym może miłość własna ludzi piastujących dziś pierwsze dostojeństwa kraju, ale sam rząd cesarski niema powodów lękania się tej nowej opozycji. Ktokolwiek głębiej rzeczy przenika, łatwo uzna, że stronictwo, na którego czele stanął Thiers i Guizot, tylko zasilić nie zaś wstrząśnić porządek społeczny jest zdolne. Naród francuzki więcę trwoży się kłójącą po kraju wieścią, że rząd zamierza 250 milionów franków wybić w monecie zdawkowej, w której będzie tylko 835 na tysiącu części szlachetnego kruszcu. Ekonomisci mają pełno dowodów, że taki stosunek jest godziwy, że nikomu nie szkodzi, wiele niedogodności odwraca i obieg monety w jednostajnym ruchu utrzymuje. Ale lud bezwiednie, niewyrozumowanie, czuje w tym krzywdę. Owoż lud francuzki jest pod tym względem nad wszystkie inne drażliwszym i jeżeli nowy projekt wybięcia niższej próby monety zdawkowej przyjdzie we Francji do skutku, wziętość Napoleona III znaczny poniesie uszczerbek.

Stan rzeczy mniej dla dynastji pomyślny już trwa od pewnego czasu. Cesarz nie może zostawić go nadal bez uwagi; oczekiwac więc wkrótce należy jednego z tych stanowczych kroków, jakimi Napoleon zwykł stygnący zapal ludu na nowo rozniecać.

W Anglii minął zawczoraj tydzień, d. 10 marca, odbył się ślub o pół do 1-ej po południu w zamku Windsorskim, w kaplicy św. Jerzego, wysokiego i potężnego księcia, domniemanego dziedzica korony angielskiej, jego kr. wysokości Alberta-Edwarda księcia Walji, sasko-koburgsko-gotańskiego, kornwaljskiego i rothsayskiego, hrabi chesterskiego, carrickskiego i dublińskiego, barona renfrewskiego, lorda wysp, wielkiego zawiadowcy Szkocji, kawalera najszlachetniejszego orderu podwiązki i t. d., z jej królewską wysokością księżniczką Aleksandrą-Karoliną-Marją-Szarlotą-Luizą-Julją, starszą córką ich wysokości księcia Christiana duńskiego i księżny przed zamężciem księżniczki szleswigo-holsztyńsko-sonderbursko-glücksburskiej.

Arcybiskup kantorberski odmówił modlitwy i pobogosławii nowożeńców; dopomagali mu w tym obrzędzie biskupi londyński, oksfordzki, winchesterski, chesterski i dziekan windsorski. Książę Christian duński włożył rękę córki w rękę księżniczkę Walji. Królowa przyprowadzona ze swych pokojów do kaplicy przez lorda-kancelarza, przpatrywała się z łoża temu wspaniałemu i rozrzuwającemu obrzędowi. Pazię, heroldowie i dwór cały strojnie przybrany, nosił kokardy weselne; oficerowie przedstawiali zbiór tak ogromny, że prawie sami napełnili niższą część kaplicy. Poselstwa wszystkich państw europejskich wezwane na ten obrząd zebrały się już o godzinie pół do 11-tęj i zajęły galerję położoną na północ ołtarza.

Z Ameryki wiadomości wspominają o rozpoczęciu kroków nieprzyjacielskich przeciw Wicksburgowi, który miał być bombardowany dnia 18 lutego; zdaje się jednak, że początek oblężenia nie był pomyślny dla Związkowych, bo ich łódzie kanonjerskie musiały zmienić stanowisko. Nawet według pogłoski rozniesionej w Stanach południowych, statek pancerny Queen-West, należący do floty związkowej, miał być opanowany podczas natarcia na warownie rzeki Czerwonej. Mówiono nawet w New-Yorku o wtargnięciu wojsk oderwańczych do Kentucky, pod dowództwem generała Longstreet.

Położenie rządu washingtonskiego stało się codziennie trudniejszym. Prezydent Lincoln musiał żądać u senatu władzy zawieszenia prawa habeas corpus. Niezadowolenie z prezydenta wymagało się ciągle w Stanach północno-zachodnich; walka między demokratami i republikanami pragnącymi zniesienia niewoli, dochodziła do coraz większej gwałtowności, tak dalece, że komitet demokratyczny Stanu Kentucky, który przeciw rozwiązanu, wpadł w podejrzenie, że chciał wydać ten Stan oderwancom.

Z drugiej strony zaciągi czarnych pod chorągwie wojska związkowego, pełne tak krwawych nadziei i tak straszliwych obaw, dały powód do ciężkich nieporozumień między prezydentem Lincolnem i dowódcami wojskowymi. Minister wojny musiał kazać uwiezić generała Stavelton za to, iż oświadczył, że pozwoli raczej oderwancom pobić siebie, niż zhańbić się dowództwem nad czarnymi. Przesąd tym smutniejszy im niewyrozumowańszy, a jednak tak potrzebny!

Pojedyńcze Stany i prawodawce ich zgromadzenie, zdają się przychylić do pokoju. Izba przedstawicieli Stanu Delawara żądała u gubernatora Stanu Missouri, aby przysłał delegowanych dla rokowania o rozejm. Wieść nawet krąży, że kongres washingtonski w przewidzeniu ponownego rozjemstwa, pragnie przed rozjazdem wskazać zasady, których w podobnym razie trzymać się należy. Niemniej atoli pomnając, że wojna przytłumić się nie da, komitet skarbowy doradza upoważnić rząd do pożyczki 300-ch milionów dolarów w bieżącym, 600 milionów w przyszłym roku i do wypuszczenia 400 milionów bonów podskarbstwa, 150 milionów prawnych pieniędzy papierowych i nakoniec 50 milionów bonów obiegu prawnego. Kongres ma potwierdzić to przedstawienie.

Ismail-Pasza powrócił do Aleksandrii d. 9 marca, przyjęty z oznakami najwyższej radości przez osadę europejską i poddanych egipskich, odjechał do Kairu.

Rząd ateński postanowił popierać sprawę, wytoczoną przeciw konsulowi bawarskiemu, panu Bernau, za spisek knowany na rzecz króla Ottona. Oskarżonego przeniesiono z gmachu policji do kryminalnego więzienia.

Podług ostatnich wiadomości, z d. 7 marca, rząd grecki przystąpił do zaprowadzenia istotnej oszczędności i silną ręką tłum powstające się tu i ówdzie zamachy na rzecz byłego króla Ottona.

W innych częściach Europy nie stanowczego nie zaszło, od czasu utrzymania ostatnich wiadomości.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

Włochy.

Turyń, 4 marca. Korespondent Dziennika des Débats pisze:

„Nie przestają mówić o zmianach osób w gabinecie, byłoby to następstwem i potwierdzeniem zgody zawartej między ministrami i większością izby poselskiej. Niema potrzeby wymieniac imion własnych, bo też nie nie wagi, tém bardziej, że zmiany byłyby cząstkowe i w niczem nie nadweryzyłyby biegu polityki ogólnej.

Pożyczka będzie zagłosowana przez senat najpóźniej w przyszłą sobotę 7 marca. Czynienie nad nią rząd pracuje i podług wszelkiego podobieństwa, będzie wnet po zagłosowaniu zawarta.

Cokolwiek daje się słyszeć, jeszcze nie stało na niczem pewnym z domem Rothschilda. Ale jest niewątpliwem, że pożyczka nie wyjdzie z rąk tego domu.

Minister skarbu rozumie, że potrzeba wynagrodzić Rothschildom niepolityczne i obrażające postępowanie, jakiego dopuszczono się względem nich w rzeczy drogi żelaznej neapolitańskiej i pod tym względem zgadza się z nim i mniemaniem powszechnem.

Najważniejszym spółzawodnikiem pana Rothschild jest kredyt ru homy paryski, idący w jedną rękę z domem londyńskim Baring. Tę spółkę pieniężną przedstawia tu p. Bixio. Nie zaniechano też innych przedsięwzięć, takich naprzykład, jak zaprowadzenie kredytu ziemskiego i ruchomego. Jakoż wczoraj wieczorem komisja izby oświadczyła się za spółką Pereire, Bixio i Fremy większością 5-ciu głosów przeciw 3-m.

Dwie inne spółki, jedna angielska, druga francuzka, oświadczyły się z gotowością pożyczki, ale żadna z nich nie obudza dostatecznej ufności. Dla utrzymania kredytu byłoby rzeczą pożądaną ten przedmiot prędko załatwić. P. Minghetti sam to kilkakrotnie oświadczył w izbie; na nieszczęście, w chwili wykonania niemoże otrząść się od dążności kraju, który chciałby odłożyć jeszcze rozwiązanie. To wszakże pewna, że wszystko do niedzieli ukończonem zostanie.

Warunki umowy są jeszcze tajemniczą. Podstawą ma być obecna wysokość papierów z potrąceniem i komisowem.

Nakoniec zdaje się, że izba poselska zrozumiała konieczność przedsięwzięcia w swoich czynnościach. Poseł Valerio wniósł ryczałtowo zagłosowanie budżetu z zastrzeżeniem 30-tu milionowej oszczędności, którą ministrowie według własnego zdania rozłożą na różne gałęze rozchodów. Najpodobniej do prawdy, że ten wniosek będzie przyjęty. Jest to reakcja przeciw długim mowom i przerwom powtarzającym się bez końca, reakcja uczciwa i bardzo usprawiedliwiona.

Wynurza się też w izbie poselskiej inna reakcja zastępująca na wzmanek, a mianowicie przeciw biurokracji, centralizacji i upędzaniu się za posadami; powstanie jest powszechne. Każdy mówca może być pewnym oklasków, skoro zagai jeden z tych przedmiotów. Nie dla tego, aby posady były dobrze płatne, przeciwnie nie są dostatecznie uposażeni. Rada stanu pobiera 9,000 fr. jeneralny sekretarz 8,000 fr.

A jednak te posady uważane są w świecie urzędniczym jak hetmańskie buławy. Zie w tym zawiera się, że liczba urzędników jest ogromna, a praca niewielka.

Co wynika z tej ruchawki przeciw biurokracji? Trudno przewidzieć. Ale podobno skutki jej będą błahy. Bo zle, na które narzekają, zdaje się być złem wielonem w nowoczesną społeczność. Jest to węzeł, który za każdym dotknięciem jeszcze mocniej się zaciska. Cokolwiek bądź, jeżeli Włochy dojdą do utrwalenia jednoty, pozbywając się i niedogodności i ciężarów centralizacji i wszechwładztwa biurowego, wówczas będą mogli pochłubić się, że rozwiązały ogromne zagadnienie.

Minister spraw wewnętrznych ma utworzyć 6 zakładów rolniczych pokutnych, przeznaczonych dla niepełnoletnich przestępców. Zamieca powierzyć ich kierunek mnichom na Monte Casino zakonu św. Benedykta, gdzie jeden z tych zakładów ma mieć miejsce. Ci zakonnicy tchnęli zawsze miłość kraju, obok najciszejszego przestrzegania prawowierności. Rzeczona zakłady są niezbędnie potrzebne, dla poprawy obyczajów tych młodych winowajców.

— Dziennik paryzki Temps umieścił następny list pisany z Neapolu d. 28 lutego: Policja i cała władza wykonywca jest w największym kłopotcie z powodu herszta Pilone, który po raz setny potrafił z jej rąk umknąć. Naprawdę wsiadł na statek w Torre del Greco, zapewne w zamiarze udania się do Rzymu; lecz nie dozwolono mu spełnić tej pobożnej pielgrzymki. Ścisniony zewsząd przez ścigające go łódzie, musiał wsiąść na brzeg i rzucić się w góry Samo.

Scigany na nowo przez karabinjerów i gwardję narodową, z którymi wojsko zrobiło nań straszliwą obławę, Pilone na nowo zniknął. Nikt nie wie gdzie go dziś szukać; zapewne gdzieś na szczytach jakiej góry. Drużyna jego skupia się i rozprzercha w jednym mgnienu oka; jest to na schwał bandyta; zna on doskonale wszystkie kryjówki, wszędzie ma zwolenników, w kościolach, w zamtużach, i kiedy go szukają na Wezuwiuszu, może wówczas być w Neapolu pod łózkem jakiej dziewczyny albo za wielkim ołtarzem.

Ale zwierzchność pochwytała jego spółników; więzienia mnożą się codziennie po wsiach otaczających Wezuwiusz; policja wytyężyła wzrok najbystrzejszy, dobrała się już do nieci tego spisku bardzo ciekawego, bardzo zwikłanego, w którym burbońscy i złodzieje razem zrazuili siecie i dzielił się połowem. Największą część więźniaków oddanych temu przemysłowi już siedzi za kratami. Zapewne wielu z nich za kilka dni uwolnią, nie dla tego aby byli zupełnie niewinnymi, lecz że stali się złoczyncami raczej z przestrachu niż z ochoty.

Niektórzy opłacali się nawet hersztowi Pilone, składali mu rodzaj haraczu, za udzieloną sobie opiekę. I to wszystko działo się o kilka mil od Neapolu.

Co do innych, to jest do tych, którzy utrzymywali a w razie potrzeby powiększali jego bandę i należeli do wypraw, tudzież podziału zdobyczy, staną oni przed sądem kryminalnym i poczynią zapewne przyznania, na które zmarszczy się p. Keller, ich obrońca w izbie prawodawczej francuzkiej.

Książka Genui z początku Wielkiego postu zmieniła rodzaj zabaw w pałacu królewskim. Muzyka i deklamacja zajęły miejsce tańców. Pani Ristori zachwycała wszystkich powtórzeniem poezji pana Dal-Ongaro i ustępu Danta Francesca da Rimini. Ożywiło to nieco tę sferę, którą nazywają wielkim światem i podniosło przemysł, który dawniej żył ze dworu. Aristokracja z radością zaczęła chodzić dobrze znanymi sobie drogami i kółko otaczające księżnę coraz się bardziej rozszerza. Dodac do tego należy odwiedzenie ubogich, ochronek, laskawe przyjmowanie prośb, szczodre jałmużny, a łatwo pojąć uwielbienie społeczeństwa neapolitańskiego dla księżny. Nieźle by było, żeby każdej zimy kilku członków domu panującego zwiędziało Neapol, a co wiosna sam król, dla odbycia przeglądów wojennych lub tym podobnych wystaw, za którymi Neapolitańczycy przepadają.

Książę Brabancji przybył tu z Messyny; odwiedził księżnę Genui; oddano na jego usługi jeden z pałaców królewskich i pojazdy nadworne; ale młody książę wolał zająć pokoje w hotelu Washingtona, bo to wielkie imię wcale nieprzestraszca książąt belgijskich.

Kolej żelazna rzymska pełna jest ruchu i życia od srody, to jest od 23 lutego; wszyscy pragną przejechać się po drodze prowadzącej do przyszłej stolicy, ale podróż jeszcze cały dzień zabiera, prawda, że na granicy rzymskiej potrzeba stracić na różne formalności dwóch godzin czasu. Lecz i ta niedogodność musi ustąpić. Dwanaście godzin wystarczy na przejazd z Neapolu do Rzymu; na przekór dyplomacji i klerikalnym wyobrażeniom pędem błyskawicy przebiegają komory celne a para obali nakoniec królstwo świeckie.

Wszystko w Neapolu przychodzi do porządku; zwierzchność potrafiła zaprowadzić karnosć w teatrach; sławny San-Carlo, prawdziwa ozdoba Neapolu, wrócił niebawem do swojej dawnej świetności.

Tymczasem szkoły jeszcze nie bardzo zakwitły, początkowe zwłaszcza z trudnością zapełniają się uczniami; jedno liceum widocznie się polepszyło. Dzięki i zato, ale rząd powinien by wzięść się czynnie do poruszenia tej ciężkiej maszyny. Wprawdzie uniwersytet neapolitański podniósł się nadzwyczajnie i licznie jest uczęszczany, młodzież dochodzi do kilku tysięcy słuchaczy; nauka jest wyzwolona; ale lud nie umie jeszcze czytać.

Daleko pomyślniej rozwijają się ochronki; w krótkim czasie społeczeństwo bardzo się polubiło, potrzeba ich coraz więcj, wszędzie i prędko. W więzieniach zaszły znaczne ulepszenia, chociaż dużo jeszcze zostało do roboty! Jeden z filantropów neapolitańskich w przeszłym wieku wyrzekł: więzienia powinny być strażą, ale nie karą dla winowajców. Karol III uznał słusność tego zadania i rozkazał wprowadzić je w życie. Następcę jego zapomniał o tym rozkazie już dla tego, że byli rzeczywście ludźmi bez serca, już dla tego, że sami ciągle musieli się bronić. Na nieszczęście takie jest położenie i dzisiejszego rządu, nie żeby był złym, ale że przychodzi mu ciągle odpierać napasć. Więzienia tak są przepelnione, że trudno przystąpić do ich naprawy.

Co do robót publicznych, wstrzymano je prawie zupełnie. Wywołało to narzekania na zwierzchność municypalną, a ta zwierzchność żali się na niedostatek pieniędzy. Cokolwiek bądź, to pewna, że Neapol nie przebudowuje się i nie powiększa, co jest wszakże rzeczą nagłą, bo komorne doszło niemal do cen parzyklich.

Z drugiej strony, niektóre gałęzie służby cudownie zakwitły; poczta naprzykład, dzięki działalności pana Vaccheri jest doskonała; gwardja narodowa spełnia swoją powinność; wojsko jest wyższe nad wszelkie pochwały. Policja jest nieskończenie wyższą od dawniejszej, przynajmniej Neapol stał się miastem, w którym nakoniec można żyć bezpiecznie. Wątpliwie, czy Neapol trwale stoisamił się z Włochami, coraz bardziej znika. Wszystko co przeciw temu mówią jest kłamstwem; inaczęć bowiem, jak wytłomaczyć napływ kapitałów cudzoziemskich, czego najlepszym dowodem jest powodzenie dróg żelaznych południowych, na które znalaziono tyle pieniędzy, nie tylko w Paryżu ale nawet w Genewie.

Neapol 27 lutego. Wiadomość o pożyczce przedstawionej przez ministra skarbu nikogo tu nie dziawiła, ani przeraziła. Dzienniki, z bardzo małemi wyjątkami, dobrze ją przyjęły, bo nikomu nie było tajne, że stan skarbowości nie jest świetny; że domagać się nawet świetniejszego po kraju, co tylko wybrnął z rewolucji, było niepodobniestwem; że nakoniec, chociaż kraj drogo optacił te wstrząśnienia, ale ich skutki stokrrotnie mu to wynagradzają.

Gęste kłutki wieści w kilku ostatnich dniach o nowych uwięzieniach w stronictwie burbońskim i o bardzo ważnych papierach odkrytych przez zwierzchność. Zabył się przecięć światło w tych pokątnych knowaniach. Były król ciągle utrzymuje listowne stosunki, nierównie częstsze niżby domyslać się można było, z wiernymi slugami swego domu. Znajduje się ich wielka liczba, nawet między urzędnikami, których rząd włoski może zbyt pobłażliwie utrzymywał na zajmowanych przez nich posadach; i zaś urzędnicy dostarczają Franciszkowi II-mu wszystkie żądane dokumenta. Między osobami najpóźniej uwięzionemi liczą 2-ch byłych jenerałów, którzy chociaż pod strażą, pobierają placę mianowaną im przez rząd dzisiejszy, okrzyczany przez burbońskich za rząd grozy.

Niepodobna wyobrazić sobie wszystkich tru-

dnosci, jakie wypływają z pobytu byłego króla w Rzymie i z roznieciana tam ogólna reakcji. Otwarcie drogi żelaznej między Neapolem i wiecznym miastem, które miało miejsce d. 25 lutego, ułatwiająć codzienne st. sunki, może jeszcze stan rzeczy pogorszyć.

Dzienniki zagraniczne, nawet wyzwolone, przyjmują niekiedy bez rozważenia oszczerstwa na rząd włoski. Tak naprzykład rozczulają się nad hrabią Christen; ale coż stało się z nim tak okrutnego? Wzięty był z bronią w rękę, stawiony przed sądem przysięgłych, który skazał go na karę ciężkich robót do śmierci; tymczasem król ulaskawił ten wyrok i zamienił na 10-cio letnie wytrzymanie w twierdzy. Anglicy, którzy go w więzieniu odwiedzali, oddają sprawiedliwość rządowi, że hrabia Christen opatrzonny jest w przyzwolite wyгоды i że wolno przechadzać się mu po całej twierdzy. Inaczęć rząd burboński postępował z więźniami politycznymi, którzy wpadali w jego ręce.

Wyznaczona została komisja, mająca ostatecznie rozstrzygnąć dolę kamorristów, uwięzionych w czasie, kiedy Neapol znajdował się w stanie oblężenia. Po rozdzielniu ich na rozmaite kategorie, będą podług okoliczności, albo wypuszczeni na wolność, albo stawieni przed sądem. Zdaje się, że rząd zapomni się u władzy prawodawczej o prawo wyjątkowe, aby można było tych zbrodniarzy posłać na wygnanie na jakiej upatrzonej wyspie. Zwierzchność przedsięwzięła bardzo sprężyste środki przeciw żebrakom; miasto nieco odetchnęło (d tej plag, która była najobrzydliwszym zgrozzeniem dla zwiędających Neapol.

Drugim wielkiej wagi ulepszeniem jest założenie 12-tu nowych szkół dla oboga pleci po jednę na każdą z dzielnic miasta. Działwa ludowa pobiera tam będzie zupełną początkową naukę. Niema ludu, któryby więcj jak neapolitański potrzebował tego rodzaju oświaty. Zaledwie wierzyć można temu, co opowiadają o usilowaniach rządu burbońskiego, jakie wycętał na utrzymanie ludu w ciemności. (J. des Débats).

— Neapol 2-go marca. W chwili, w której komisja śledcza wsiadała w Reggio na okręt, odwiezienia sprawozdania parlamentowi, nadeszły najsmutniejsze wiadomości z Benewentu. Nagły odjazd jenerała Lamarmora do tego księstwa utworzył szerokie pole domysłu. Nim ukaże się urzędowe doniesienie, następcę przyczyny miały spowodować ten wyjazd.

W przeszłym tygodniu, 26 lutego, niedaleko Padula, zbójcy zachwycili i zamordowali z najwymyślniejszym okrucieństwem 2-ch żandarmów i 5-ciu gwardjaków narodowych. Był to tylko wstęp do krwawszej jeszcze rzezi.

We trzy dni później, czata złożona z 15-tu żołnierzy, pod dowództwem porucznika Lauri udała się z Torre-Pallazo dla przekonania się, czy wszystko jest spokojnie aż do fermi Francavilla; rzeczona czata wpadła w zasadzkę składającą się z 60-ciu zbrojów podwładnych okrutnemu Chiavone.

Rozpoczęła się zacięta walka; dziewięciu żołnierzy z porucznikiem Lauri poległo; szczęściu zdołało umknąć. Po otrzymaniu wiadomości o tych zabójstwach, jener. Lamarmora wyjechał z Neapolu do Benewentu; poprowadził go oddział ułanów i 2 bataljony bersaglierów.

Wiadomość o tych zabójstwach sprawiła w Neapolu najboleśniejsze wrażenie. Ponieważ dziennik urzędowy zamieścił o tej zbrodni domysłano się więc najgubniejszych następstw. Więci najokropniejsze rozniosły się o liczbie wyciępionych żołnierzy i gwardjaków narodowych. Od wyjazdu jenerała Lamarmora nieogłoszono żadnej depezy z Benewentu.

Listy zaś donoszą, że od półtora roku, tak w okolicy Benewentu jak w obwodzie Avellińskim, zbójcy pozbawili życia wielką liczbę ludzi. W przeszły poniedziałek banda herszta Chiavone schwytała i rozstrzelała kapłana, brata syndyka w Monte-Sacchio.

Trup zabitego, który był celem okrucieństwa zbójców, jako brat urzędnika, znalaziono skłuty 22 ranami od bagnetów i przesyty kuli.

Podług ostatnich wiadomości otrzymanych w poniedziałek rano w Neapolu banda Chiavone znajdowała się wczoraj na górach pokrytych lasami przyległych miejscowości Pago i Pietralima.

W niedzielną bandą złożoną ze 20 zbrojów rozbiła poczęt w Abruzzach, między Venafro i Isernia. Listy spalono, a podróżyńców do szętu odartó.

W sobotę na bandę herszta Pilone złożoną z 25 do 30 ludzi uderzyło niedaleko Boscotrecase 20 żandarmów i drużyna bersaglierów. Schwytanych 3 zbrojów natychmiast rozstrzelano w Torre del Greco. Dom, w którym udzielono zbójcom przytulku, spalono. — (Dziennik Patria).

Turyń, 6 marca. Podług depezy z Teramo (w dalszych Abruzzach) z dnia 5 marca kapitan gwardji narodowej w Toricella kawaler Panella wyszedłszy z gminy w towarzystwie kilku milicjantów, schwytał głośnego Persichini, herszta zbójców z więzienia Teramskiego i głównego sprawcę wyłamania się z pod strażą. Kawaler Panella przebiega okolicę dla wyłowienia innych zbójców. (Gazeta Urzędowa).

Jenerał Lamarmora nie wrócił jeszcze z Benewentu; dwa szwadrony ułanów medjołańskich przebiegają kraj w różnych bandy Chiakach. Mówiono dzisiaj, że zbójcy poszukiwani wojnowe dla uniknięcia czynnych poszukiwań wojska opuścili kraj benewencki i udali się do Kapitanatu (Dziennik Costituzione).

Turyń, 5 marca. We Florencji oddawna już oczekują króla; jest to miasto, które podobno najwięcej straciło, przestając być stolicą i miejscem pobytu wielko-książęcego dworu. Naj pan ma cały miesiąc zabawić w głównem mieście Toskanji. Odjazd nastąpi za 8 lub 10 dni. Z Florencji król uda się do Neapolu, gdzie podobnie miesiąc zabawi.

W Genui rozpoczęto sprawę 19 złodziejąw.

WIADOMOŚCI BIEŻĄCE.

— RADA MIEJSKA WE LWOWIE. — Pięta ze Lwowa: Na ostatnim posiedzeniu rady miejskiej, które się odbyło w d. 3 lutego, było obecnych 70 członków, a między tymi także radni starozakonni. Z powodu słabości p. Rajskiego, sprawozdawcy statutu miejskiego, roztrząsanie tego statutu odłożono do następnego posiedzenia a zajęto się zaległymi sprawami. Zgromadzenie bez rozpraw jednogłośnie zgodziło się na żądanie wyrażone w prośbie hr. Marji Alfredu Potockiej, przełożonej Komitetu narodowych pamiątek w Żółkwi, o użyczenie wraz z oświetleniem, sali radnej ratusza, na wyprawę się mającą w d. 27 i 28 lutego i 1 marca loteryj fantową, na fundusz restauracji wspomnianych pamiątek. Przewodniczący zawiadomił zgromadzenie, że prośba gminy miasta Lwowa o skompletowanie gimnazjum polskiego została do Wiednia przesłana pod d. 23 stycznia. Uchwalono także jednogłośnie, bez rozpraw, otworzyć paroletnie klasy czyli oddziały w szkole wzorowej. Po zatwierdzeniu innych drobniejszych czynności, posiedzenie zostało zamknięte. (G. W.)

— NAREW I WISŁA. Już przed laty pięcioma wypracowanym był projekt mający połączyć obie te rzeki kanałem, poprowadzonym od Pragi do Zegrza. Powodem wywołującym ten projekt były trudności żeglugi, jakie spotyka dość znaczny spław przedmiotów idących Narwią do Warszawy, a które muszą dochodzić do Nowogrodczycy (Modina) za wodą, następnie idąc pod wodę Wisłą do Warszawy, przechodząc przez punkta najprzekrzętsze do żeglugi. Powodem także było podniesienie handlowego ruchu i handlowego znaczenia Warszawy, mając bowiem kanał podobny, cały spław Bagu i Narwi obróciłby się na Warszawę. Przed kilku miesiącami p. A. Kurtz przedstawił Zarządowi komunikacji w Królestwie do roztrząsania plany podobnego kanału, który poprowadzony od Pragi, połączyłby Wisłę z Narwią pod Zegrzem. Projektujący podobno obojczy się wykonać ten kanał własnym kosztem, po uzyskaniu pewnych warunków, zapewne kosztu spławu na celu mających. Poziom obu rzek, w dwóch wskazanych punktach, koniec kanału stanowiących, ma być prawie ten sam. Praga, o której wzmiankę tak nam chodzić powinno, która już nie ma zarobka przez koleją żelazną i budowę mostu stałego — którego roboty tak szybko postępują, że z wiosną r. p. powinny być ukończone — zyskałaby w ten sposób nowe przyczyny wzrostu. (G. W.)

— HISTORIA CYWILIZACJI W ANGLII. Pod tym tytułem, jakieśmy już donosili, wychodzi we Lwowie, nakładem Karola Wilda, polski przekład p. Władysława Zawadzkiego znakomitej pracy angielskiego pisarza Henryka-Tomasa Buckle'a. Obecnie otrzymaliśmy już w Wilnie tomu pierwszego część pierwszą tego, piękną polszczyzną i wielką jasnością zalecającego się przekładu. Imię łómacza ma to dobitnie być nieznane naszej publiczności; tem większa dlań chluba, że staje przed nią od razu z niezaprzeczoną prawdomi i uznania w nim pełnego talentu pisarza. Na próbie stylu i dla dania pojęcia o samym dziele, przyczytamy tu słowa łómacza na czele książki umieszczone, z którymi najzupełniej się zgadzamy: „Dzieło, które w niniejszym przekładzie podajemy polskiemu czytelnikowi, należy niezaprzeczenie do najznakomitszych nowoczesnych plodów w świecie uczonym. Rozgłos jego nie zamknął się w granicach samej Anglii, gdzie w krótkim czasie powtórnego doznało się wydania, ale rozszedł się w młodego genialnego autora i po za krainę ojczystą jego, przełożone jest dzisiaj na wszystkie niemal języki europejskie. I słusznie należy dzieło Buckle'a ten zaszczyt; rzecz bowiem można, że stanowi ono epokę w sposobem zapatrywania się na dzieje rozwoju ducha ludzkiego. Filozoficzny pogląd Buckle'a, uzasadniony na dotychczasowe fakty, podstawił fakty i podał statystycznych, nabiera w logicznym swem przeprowadzeniu pewności i przekonującej siły. Buckle, chcąc skreślić obraz rozwoju cywilizacji, wybrał ku temu historię Anglii, gdyż w kraju tym duch ludzki rozwijał się swobodnie, mniej niż gdziekolwiek doznawał przeszkód w prawidłowym rozwoju swoim, mniej ulegał naciskowi wpływów obcych, bądź zewnętrznych, bądź wewnętrznych. Dla tego też zdaniem autora dzieje cywilizacji angielskiej przedstawiają najmniej zmałowany, a zatem i najwierniejszy obraz tego postępu, po którego drodze zwolna a nieustannie kroczy ludzkość w kraje coraz jaśniejszej i szerszej wiedzy, ku wzniosłym przeznaczeniom swoim. Chcąc wszelako dla uzupełnienia obrazu przedstawić zarazem różnorodność trudności, z którymi duch ludzki w postępie ku temu celowi łamać się musiał, i różnorodność kierunków, którymi z mniem lub więcej pomyślnym zdążył doń skutkiem, Buckle poprzedza właściwą Historię cywilizacji w Anglii skreśleniem głównych chwil jej rozwoju w innych wielkich krajach, z czem łączy zarazem dzieje rozwoju samegoż dziejopisarstwa w tychże krajach. Tak więc obok historii cywilizacji w Anglii podaje w przedwstępnym obrazie główne chwile historycznego rozwoju cywilizacji we Francji, w Hiszpanji, w Szkocji i t. d. Na tak wielki rozmiar zakresu dzieła wspaniały przedstawia widok, rozciągając przed czytelnikiem szerokie pole poszukiwań w przedmiocie najwyższych zadań ludzkości. Ogromna erudycyjnych zadań ludzkości, unosząc z sobą wszystko co posiadali, a to z tego powodu, że oderwano postanowili na przypadek zdobycia Charlestownu zapalić go ze 4-ch rogów.

Nakoniec rząd austriacki nie znajdował żadnej potrzeby, i owszem było to wbrew jego chęci, aby chciwi spekulanci wywozili w ogromnej ilości krajową zdawkową monetę, nie widzieli więc powodu, przy zmianie okoliczności, spieszyć im teraz na pomoc w ułatwieniu wprost przeciwniej, przedsięwziętej przez nich drogi. Rząd austriacki nie może cofnąć taryfy inaczey, jak w drodze konstytucyjnej, trudno zaś spodziewać się, aby władza prawodawcza chciała być pobłażliwą w rzeczy monetarnej, która rzeczywiście wybija się tylko dla wygody kraju gdzie ma obieg, nie zaś dla tego, aby miała być przedmiotem nieprawnych zysków dla cudzoziemców. W i e d e n 8 marca. Ks. de Grammont, ambasador francuzki przy naszym dworze, zachorował.

Prusy.

Berlin 10 marca. Gazeta krzyżowa oznajmuje, że przy położeniu w Berlinie dnia 17 marca, kamienia węgielnego na pomnik Fryderyka Wilhelma III deputacje sejmów ziemskich będą wezwane do przybycia na tę uroczystość.

Berlin 11 marca. Pan Bismarck napisał list do izby handlowej szczecińskiej następnego brzmienia:

„Odczytałem z żywym zajęciem pismo p. Sydykowskiego kupieckiego w przedmiocie zewnętrznej naszej polityki. Jako niepodobna mi wchodzić w zupełny rozbiór tego przedmiotu w liście do p. Sydykowskiego, korzystam jednak najchętniej z następczącej się zrecznosci dla ponownia zapewnienia, że nasze stosunki ze wszystkimi państwami zagranicznymi, nie dają powodu do obawy dalszych powikłań. Mojem zdaniem, dobro należyce zrozumiane handlu wymaga, aby pp. syndyce odwracali wszelkimi środkami kroki mogące niepokoić umysły i rozszerzać nieuzasadnione obawy. Chciałbym natomiast, aby wierzyli, że treść ich listu będzie przez rząd królewski stosownie do jego ważności oceniona. (podpisano Bismarck.)

Gazeta narodowa z dnia 10 marca donosi co następuje:

W tych dniach krążyła wieść w świecie parlamentarnym, że rząd przyjął nową taktykę w tem co sięga do budżetu 1863. Gabinet najprawdopodobniej przyjmie taki budżet, jaki będzie uchwalony przez izbę poselską, a nawet skłoni izbę panów do zagłosowania tego budżetu, bez żadnej zmiany. Wszakże obok tego reorganizacja wojska zostanie utrzymana, w drodze rozchodów dodatkowych, dozwolonych przez postanowienie izby wyższej. W ten sposób rząd uniknie położenia bezbudżetowego, stan zaś rzeczy w niczem się nie zmieni.

Gazeta kolońska ze swojej strony pisze: Mówią, że rząd usilnie pragnie położyć koniec stanowi bezbudżetowemu, z powodu kłopotów wpływających dla zarządu skarbowego niemogącego użyć kredytów nadzwyczajnych. W przedmiocie wojskowym, nie wiąże to ręk rządowi, dzięki przyjętemu przez rząd mniemaniu, że wśród obcych okoliczności, Prusy niemogą zmniejszyć swojej sily zbrojnej, co dostatecznie usprawiedliwia rozchody wymagane przez reorganizację. Lecz inne wydziały służby, z którymi tak postąpić niepodobna, musiałyby wstrzymać wszystkie rozpoczęte budowle, rozchody bowiem tego rodzaju umieszczone są na budżecie nadzwyczajnym.

Wiadomości otrzymane z Królewca z dnia 5 i z Munster dnia 7 marca donoszą, że czasopisma: „Gazeta Hartunga, i Merkury Westfalski zostały przez wyroki sądowe uniewinnione.

DEPESE TELEGRAFICZNE

TRIEST, piątek 13 marca. Wiadomości z Aten dochodzą do dnia 7 marca. Budżet wydatków zmniejszony został o 10 milionów drachm (2,250,000 r. sr.) placę urzędników cywilnych znizono, nadliczbowych poddano. P. p. Riskakos, Petros, Zotos zostali mianowani wice-prezesami zgromadzenia narodowego. Wywoz broni, kul i prochów, został zakazany.

Komisja upoważniona do roztrząsania dopominku o zwrot korespondencji prywatnej króla Ottona, doradzała zostawić rzeczy w dotychczasowym stanie, dopóki zgromadzenie naradowe inaczey nie postanowi. Wsparcie w Rodamie, w Tikulia i w Lokris zasły objawy na rzecz króla Ottona. Wielu oficerów uwieziono.

TRIEST, piątek 13 marca. Wiadomości wyslane z Shanghai 26 stycznia oznajmują, że ratyfikacje traktatu zawartego między Prusami i Chinami, zostały uroczyscie zamienione dnia 14 stycznia. Władze pruskie upoważniona są do opiekowania się wszystkimi Niemcami w Chinach; miasta hanzeatyckie zastrzegły sobie prawo naznaczenia osobych konsułów.

P. von Rehfues, który otrzymał poruczenie wymienić ratyfikacje traktatu, zawartego między Prusami i Japonją, uda się w miesiącu kwietniu do Yeddo.

TRIEST, piątek 13 marca. Donoszą z Konstantynopola, że przedstawiciele mocarstw przestali note zbiorową do konsułów w Bukareszcie, zalecając im doradzać tak księżciu Kuza, jako też i zgromadzeniu narodowemu ścisłe szanowanie konstytucji.

PARYŻ, piątek 13 marca wieczorem. Dziennik Patrie oznajmuje dzisiejszego wieczora, że książę Ernest sasko-koburski przybył wczoraj, we czwartek, do Paryża i był w towarzystwie księżki sasko-koburskiej i pełnomocnika księżki sasko-koburskiej. Tenże dziennik dodaje, że cesarz i cesarzowa przyjęli dziś księżkę Ernesta.

LONDYN, sobota 14 marca. Podług otrzymanych z d. 29 lutego wiadomości z New-Yorku, oderwano się uzbiorci Savannah i Chalestown, tudzież, że wszyscy mieszkańcy opuścili to ostatnie miasto, unosząc z sobą wszystko co posiadali, a to z tego powodu, że oderwano postanowili na przypadek zdobycia Charlestownu zapalić go ze 4-ch rogów.

stronictwem rozpoczął w przeszłym roku, bez względu na nadzieje i twierdzenia czynione z początku. Przebiegając następnie rozmaite środki, których można użyć nierównie właściwiej od tych jakich się chwycyło, oświadcza się za prostem użyciem summ z jednego rozdziału w zastępstwie drugich, co zdaje mu się odpowiadać wszelkim wynikosiom.

Gdyby odstąpienie od przyjętych prawideł dokonaniem było przez pana Magne, łatwo mogłoby to pojąć; ale teraz widzi, że p. Fould przewodniczy i podkopuje własny systemat. Nie jest to wcale postępkiem wyjątkowym, ale normalnym, który powtarza się będzie i pociągnie bardzo zatrważające następstwa. Nie lepić została dotrzymana druga obietnica pana Foulda, że odtąd niedobory już się nie powtórzą. Wszędzie używanie jednych summ za drugie ma miejsce, tam nawet, gdzie zwykle to niebywało. Gdyby wszystko szło prawidłowo, nie byłoby tych przenoszeń summ z jednego działu na drugi. Zaszło to z powodu wyprawy meksykańskiej.

Sprawozdawca po zabraniu głosu, w mowie żwawej i natargowej powstaje przeciw naukom pana Olivier, okazuje dokonane wydatki, jako nieuchronne, a nadeszyszyko przedstawia stan skarbowości francuzkiej w najpomyślniejszym świetle; tak dalece, że bez sprawy meksykańskiej przewyżka wyniosłaby w tym roku 110 milionów.

Po krótkiej odpowiedzi pana Olivier, prawo zagłosowano. Dobyto z urny 9 kartek błękitnych. To powiększenie o trzy głosy liczby członków opozycyjnych zdziwiło nieco izbę.

Wczorajszy obiad w Tuileries był bardzo wystawny. Liczono na nim około 80-u posłów. Po obiedzie, cesarz i cesarzowa rozmawiali z wielu ze swych biesiadników. Cesarz między innymi rzekł do kilku obecnych członków komisji budżetowej, że miał zamiar w roku przyszłym znacznie powiększyć budżet robót publicznych. Zapewne miał cesarz na myśli 4-tą sieć dróg żelaznych.

Mże on być pewnym, że w tej mierze nie znajdzie ani wahania się ani opozycji ze strony izby, bo 4-ta sieć dla ogółu ludności będzie jeszcze pożyteczniejszą niż jej poprzedniczki.

Pogłoska o oddaleniu się z Paryża na miesiąc pana Achillesa Fould potrzebuje wyjaśnienia. Od niejakiego czasu ten maż stanu zapada na zdrowiu; lekarze radzili mu powietrze gór, ale ważność zajmowanego urzędu nie pozwala mu opuszczać na długo stolicy. Stańło więc na tem, że uda się na tydzień do Tarbes, gdzie posiada prześliczne letnie mieszkanie.

Na liście nowych senatorów, mającej się wkrótce ogłosić, znajdują się imiona pp. Auber i Mocquard.

Paryż 7 marca. Gazeta kolońska z listu otrzymanego z Paryża donosi co następuje.

W liczbie projektów do praw naznaczonych pójść pod rozbiór na teraźniejszym sejmie, nie jest najmniej ważnym projekt, mający na celu monetę obiegową. W tych dniach minister skarbu przesłał goradzie stanu, dla przedstawienia ciału prawodawczemu. Rząd raz jeszcze zawałał się z rozwiązaniem prawnym, jakiej stopie dać pierwszeństwo: czy złoty czy srebrny? czy należy nakoniec obiedwie te stopy zatrzymać. Europa roztrząsa to pytanie od lat dziesięciu; wiadomo zaś, że Francja dotąd zatrzymała stopę podwójną w stosunku wartości srebra do złota jak 1 do 15 1/2 rzeczywiście atoli, do roku 1848 srebro stanowiło podstawę obiegu pieniężnego; od roku zaś 1850 złoto zajęło jego miejsce.

Przyczyny tak znacznego wywozu srebra dostatecznie są znane. Z początku jednak zastępowało na wywożeniu i przetapieniu sztuk 5 frankowych, mogących zastąpić się w obiegu monetą złotą tejże wartości. Ale od kilku lat poczęło być również dotkliwym zmniejszenie jedno i dwu-frankówek zastąpić zaś ich złotem nie było podobieństwa. Owoż nowe prawo chce usunąć tę niedogodność przez wybitie wielkiej ilości drobnej monety srebrnej (w sztukach 2, 1 frankowych 50 i 20 centymowych); dla odwrócenia jednak przetapienia lub wywozu tej monety, naznaczy się jej obieg wyższy nad rzeczywistą wartość a nawet nad wartość dzisiejszą (5 gramma 1 frank.) tak, że gdy dzisiejsza moneta zawiera 900/1000 srebra w monecie nowej będzie tylko 850/1000, czyli mniej o 7% wewnętrzną wartości w porównaniu z dzisiejszą.

Wystarczy to do odwrócenia wszelkiego frymarku, dotąd bowiem różnica między stopą prawną a stopą zwyczajną nieprzeznaczająca 3 procentów. Projekt do prawa ograniczenia wybitie nowej monety ilością 250 milionów franków. Rząd zachowuje sobie wyłączone prawo wybijania jej i wypuszczania w obieg, każde mu zaś wolno będzie kazać bić inne rodzaje monety. Podskarbstwa będą musiały przyjmować nową monetę we wszystkich wypłatach bez ograniczenia summy, prywatni zaś nie będą obowiązani do przyjmowania tej nowej monety w większej ilości nad 20 franków. Tym sposobem złota 20 frankowa sztuka jest niejako prawnie wskazana za wyższą monetarną jednostką; nowa jednak reforma nie zmienia 5 frankowej srebrnej monety, która i dalej istnieje będzie jako przedstawiająca jednostkę prawną i rzeczywistą wartości monety srebrnej.

Paryż 8 marca. Dziennik Indepe d a n c e b e l g e umieszcza list pisany z tej stolicy, w którym czytamy, że niezgodą wkradła się do stronictwa demokratycznego z powodu blisko przyszłych wyborów, a mianowicie ze pp. Havin i Picard chcą ubiegać się o poselstwo w jednym i tymże samym obwodzie, zdawało się, że będzie to można pogodzić, ale dziś zrana miało miejsce zebranie u pana Carnot, na którym postanowiono, że żaden z dawniejszych posłów nie powinien rościć sobie prawa do obwodów przez siebie przedstawianego; wszystkie bowiem zostały mntej więcej przekształcone.

Cesarz rozkazał, aby wojsko miejscowe algierskie dostarczało kontyngens dla załogi Paryża. Ma to większe znaczenie, niż by się na pierwszy rzut oka zdawało. Pomieniony roz-

torzy skradli 800,000 fr. u bankiera Parodi. Sprawa obudza najwyższą ciekawość i na posiedzeniu srodowym zaszedł dziwny wypadek. Prezes, otwierając posiedzenie, odczytał list bezimienny świezo otrzymany, w którym grożono mu i wszystkim przysięgłym sztyletem, jeżeli będą mieli odwagę potępić oskarżonych. Prezes oświadczył, że te nikczemne groźby nie odwrócą ani sądziów ani przysięgłych od spełnienia powinności; posłuszni oni będą sumieniu i potępią albo uniewinnią według oczywistości dowodów. Ten list i przemowa prezesa sprawily silne wrażenie na słuchaczach. Dodac należy, że list podpisał człowiek mianujący się pomocnikiem-naczelnika komitetu kryminalnego lombardzko-romanskiego i weneckiego i usiłuje nadać zachwałemu złodziejstwu zupełnie barwę polityczną. (Dziennik Patria).

Francja.

Paryż 7 marca. Dziennik France pisze, że rewizja powinna zacząć się we wszystkich departamentach d. 26 marca. Zwykle ta wielka czynność administracyjna odbywa się w maju, lecz przyspieszono ją w tym roku z powodu wyborów.

Ponieważ rozbiór budżetu ma nastąpić w pierwszej połowie kwietnia, należy przypuszczać, że ciału prawodawczemu ukończy prace swoje najpóźniej pod koniec tegoż miesiąca. Nazajutrz zaś po zamknięciu sejmum wyjdzie dekret zwolający wyborców; same zaś wybory odbędą się w ostatnich dniach maja.

Zdaje się, że pod wpływem wymowy księżki Napoleona rada stanu postanowiła zmienić projekt uchwały senatu, przedstawionego przez rząd co do Aljerji.

Książę Napoleon jest tego mniemania, aby własność indywidualna między Arabami została natychmiast ustanowiona, czyli aby nastąpiło zupełne rozprzeżenie pokoleń i uchylene władzy ich naczelników.

Pamiętny list cesarski podobnyż cel zakreśla, lecz zważywszy na trudności i niebezpieczeństwa tego rodzaju przedsięwzięcia, obchodzącego w tak wysokim stopniu polityczną konstytucję Arabów i dotykającą tak blisko ich wiarę religijną, list cesarski chciał, aby dodano czasu systematowi przechodowemu i stopniowemu wpływowi administracji francuzkiej, w rozwiązaniu tego zadania.

Środki Napoleon jest tego mniemania, aby własność indywidualna między Arabami została natychmiast ustanowiona, czyli aby nastąpiło zupełne rozprzeżenie pokoleń i uchylene władzy ich naczelników.

Między obu mniemaniem zachodzi tylko pytanie o wczesność i o sposób wzięcia się do tej pracy.

Mówią, że rozprawy nie ukończyły się jeszcze w radzie stanu i że projekt rządowy będzie przyjęty w swych głównych zasadach.

Książę Taura, syn królowej Pomare, przylpnął do Francji na fregacie Izys i osiadł w Paryżu dla ukończenia wychowania. Rząd francuzki najczytelniej przyjął tego młodego księżęcia.

Cesarz zwiadał d. 6 marca bibliotekę publiczną. Z wielkiem zajęciem oglądał ciekawości artystyczne wszelkiego rodzaju i wspaniały zbiór medalów, którym patriotyzm księżęcia de Luynrs uposażył ten zakład.

„Gazeta augsburgska“ uwiadamia, że cesarz Francuzów, który jak wiadomo przez kilka lat pierwszj swj młodości był uczniem kolegium św. Anny w Augsburgu, obdarzył bibliotekę tegoż kolegium i miejską, zbiorem ksiąg wielkiej wartości. Rektor Metz przesłał cesarzowi list dziękczynny i otrzymał od niego następną odpowiedź.

Pałac tuileryjski 23 lutego 1863 r. Panie rektorze! Dowiaduję się z przyjemnością, że wybór dzieł przesłanych przezemnie okazał się przydatnym. Pracujący nad starożytnościami będą mogli, jak sądzę, radzić się ich z pożytkiem.

„Co do pochwał przypisywanych mi z powodu karty Gallji, nie mogę ich przyjąć, ponieważ jestem zupełnie obcym pracem wedle których była zrysuwana.

„Nadto nie ubliżając, w niczem zasłużyć jej autorów, nie mogę w zupełności potwierdzić ich dzieła i zgadzam się w tem z uzonymi niemieckimi, którzy dostrzegli w niem błędy. Rad jestem z tej nowej zrecznosci przypomnieć sobie pamięci kraju, dla którego nie przestane chwaleć najwyższego współczucia, a wam panie rektorze, przesyłam zapewnienie mego poważania. (podpisano: „Napoleon.“

Piszą z Paryża d. 6-go marca do dziennika „Independance belge“.

W izbie prawodawczej zauważano dziś ogromny napływ ciekawych. Trybuny były tak przepełnione, jakby w dniu roztrząsania budżetu. Senatorowie, ministrowie, a między nimi p. Fould i radcy stanu, cisnęli się za ławami posłów. Spodziewano się bowiem powtórnego wydania obrad nad Meksykem, z powodu sprawozdania pana Ségris, ścigającego się do kredytów dodatkowych w r. 1862-m. Sprawozdanie wyborne zredagowane jest jasnie i szczerze i chociaż ze względności, gromi jednak kredyty dodatkowe, rodzaj upiorów, z którymi spotykać się nie miło, a które wzdług wyrazów przedstawiania pana Foulda do cesarza, zdawało się, że na zawsze już zniknęły.

Przeciw temu zapomnianemu już widmu wystąpił naprzód p. Anatol Lemercier. Mówca przełożywszy swoje uwagi, zażądał stanowczych objaśnień. Zaniechawszy więc wyprawy meksykańską, która nie miała nic do czynienia w tym razie, trzymał się wyłącznie zadania skarbowego. Zalił się na rodzaj nieprawności, w moc której otworzono znowu kredyty raz już zamknięte, — i to bez rozjaśnienia ich niezbędnem światłem, bez przedsięwzięcia wszelkich potrzebnych ostrożności.

P. Magne, minister bez wydziału, odpowiedział z zadowoleniem izby, łómacząc położenie rzeczy i okazując, w jaki sposób przyszło do tego, na co żali się szanowny poseł. Zaręczył, że podobne okoliczności nie ponowią się.

Po ministrze bez wydziału, p. Olivier głos otrzymał i rzekł, że przy przedstawianiu planu skarbowego trudno jest znaleźć go ocenić, bo wówczas jest pełnym obietnic i złudzeń. Przeprasza więc pana Foulda, że wznowi nad jego pomysłami śledztwo, jakie on ze swoim

PROGRAM

WYSCIGÓW KONNYCH W WILNIE NA ROK 1863

dnia 4-go maja.

1) Nagroda rządowa Rs. 500. Czteroletnie i starsze konie. Bieg wiorst 4. Stawka rs. 50, w połowie dla drugiego konia. Waga 4-ch lat 135, 5-ju—150 f., 6 lat i starsze 165 f.

2) Nagroda rządowa rs. 400. Konie w 3 okręgu zakładów stadnych w kraju zrodzone. Wiorst 3. Stawka rs. 25. Koń drugi otrzyma 100 r. a trzeci broni stawki.

3) Nagroda rządowa rs. 300. Stawka 15 r., wiorst 3. Konie pół krwi, warunki jak pod N. 2.

4) Gonitwa przychowku (6 podpisów z 1860 roku).

5) Nagroda Towarzystwa rs. 200. Gonitwa sprzedaży, wiorst 2, stawka rs. 50, waga 130, 150, 165 i 175 f. Zwycięzca będzie do sprzedania za rs. 600, jeżeli będzie do zbycia za 450 r. nie- sie 10 f., jeżeli za 300 r. 20 f. i za 150 r. 30 f. mniej. Przewyżka ze sprzedaży konia wpływa do kasy Towarzystwa.

Dnia 5 Maja.
6) Nagroda Towarzystwa Rsr. 300. Konie wszystkich krajów, wiorst 3, stawka rs. 50, w połowie dla drugiego konia. Waga 130, 150, 165 i 175 f.

7) Nagroda rządowa rs. 600. Wiorst 4. Stawka rs. 30. Warunki jak N. 2.

8) Nagroda rządowa rs. 200. Konie pół krwi, wiorst 3, stawka rs. 10. Koń drugi otrzyma rs. 50 a trzeci broni stawki.

9) Nagroda Towarzystwa rs. 200. Konie 3 i 4 letnie, wiorst 2, stawka rs. 50 w połowie dla drugiego konia, waga 135 i 155 f.

10) Gonitwa dla koni, które w roku 1863 na torze wileńskim przegrały, wiorst 3, każdy zwycięzca płaci 10 r., kto nie mianuje 5 r., stawka rs. 15 w połowie dla drugiego konia.

NB. We wszystkich nagrodach klacze 5 f. pół krwi 10 f. mniej w gonitwach N. 1, 6 i 9, konie za granicą zrodzone 10 f. a zwycięzcy za granicą 15 f. więcej.

Ubiegający się o nagrody rządowe winien złożyć świadectwo o urodzeniu konia.

Mianowanie koni do wszystkich gonitw dopełnia się w zapieczętowanych kopertach z dołączeniem stawk do dnia 30 kwietnia do godziny 8-jej wieczorem.

Wice-Prezes A. Wańkowiez.

1—150

WEDLINA każdo-roczenie zbywana, doszła już do domu Puzyry. 1—155

KORDYAL PEPSINY

NOWE ODKRYCIE D-ra CORVISART, Nadwornego lekarza cesarza Francuzów.

Pepsina jest sokiem gastrycznym, czyli żywi- lem trawienia oczyszczonym, który natura sama w żołądku zwierząt płodzi i wydaje dla spowodo- wania i odbycia funkcji trawienia. Brak jej w żo- łądku sprawia ociężałość, sennosć, brak apetytu, flegmę, ból głowy, boleści żołądka, zapalenie i nabrzmienie kiszki, odbijanie, wymioty po jedzeniu, nabrzmienie błon śluzowych, utratę sił i ogólną niemoc. Kordyal ten najsilniej działa, kiedy idzie o wzmocnienie zwątlonego żołądka i zapobieżenie niknieniu organizmu, po złośliwych gorączkach: zgnilęj i tyfoidalnej, przeciw wymiotom kobiet w stanie ciąży.

Środek ten upoważniony został przez Paryżką akademję medyczną.

Sprzedaje się we wszystkich aptekach w Cesar- stwie. 5—83

MAGAZYN

win, tytoniowych i korzennych towarów, kupca EDWARDA FECHTELA, ma honor donieść, iż otrzymano: Wino Reńskie i Węgier- skie w wybornych gatunkach, jako też Rum i porter, kawior rzadki i gęsty, i flegmę w 3-ch gatunkach. Rewelskie kilki, Sztokfisz, Własigę, Sardynki, Hollenderskie śledzie, Lampredy, Flonderki, Angielskie śledzie, po 5 kop. za sztukę i po 2 rub. za baryłkę. Oliwa de provençe, Olej rzepakowy do lamp, Parafinowe świece przezrocyste, białe i kolorowe; Stearynowe, Palmowe i Łojowe świece od 3-ch do 15-tu sztuk na funt, Rawę i Cykorję; SERV: Szwajc- carski i Lemental, Hollenderski, Brytolski, Zielony i innych krajowych fabryk, HERBATE w rozmaitych gatunkach, a dla kupujących całemi funtami pewny rabat odstępuje się, Jabłka i Gruszki hiszpańskie suszone i inne kuchenne towary, także sliwki francuzkie „Impériales.“ 3—129

PERLES PURGATIVES W. GUYON

Pigulki kształtu perel W. Guyon, są ze wszyst- kich lekarstw czyszczących najdogodniejsze do przyjęcia i najskuteczniejsze przeciw zatwardze- niu żółci, flegmie, boleści żołądka, etc. Lekar- stwo to można używać w każdej godzinie dnia, bez zachowania diety. Flaszeczka z 60 pigulek złożona kosztuje 3 fr. Dostać można w Krakowie u p. Mo- lędzińskiego pod Barankiem i we Lwowie u To- manka. 6—61

Krakke i Wöhler

Podajemy do powszechnej wiadomości, iż przy końcu przeszłego roku przy Kurjerze Wileńskim dołączone zostały katalogi naszego zakładu, i że p. OSKAR URBAN z Mobyłewa wyjechał upra- szamy zatem o proste zgłoszenie się do nas. Przytęm polecamy nasz zakład, który jest za- opatrzony w kompletny wybór doskonałych DRZEW i KRZEWÓW fruktowych, MOELLE i BRZOSKWINIE wielkie exemplarze, 21 letnie OLBRZYMIĘ SZPARAGI, ŚWIEŻE i PIWNE NASIONA WARZYWNE, EKONOMICZNE i KWIATOWE, także KWITNĄCE WAZONO- WE KWIATY, których też dostać można w cu- kierni p. Szpora. Obstalunki dla naszego zakładu przyjmują: Edward Fechtel w Wilnie. Karol Eussler w Grodnie. Włodz. Rytler w Rownie. 3—116

SYROP SIARCZANY.

z którego znana ze swej użyteczności woda mine- ralna Eau de Bonnes się wyrabia, przygotowany przez pana Emila Leroy aptekarza w Paryżu, na ulicy d'Antin N. 13.

Metoda leczenia za pomocą wód Siarczanych, zwana metodą leczenia hydro-siarczanną, przy- stępną jest dla każdego przez użycie nowo-yna- lezonego syropu siarczannego wody Eau de Bon- nes. Syrop ten nie psuje się nigdy, nie rozkłada chemicznie, i może jak najdłużej zatrzymać swe własności leczebne. Flaszeczka takiego Syropu wydaje cztery butelki wody mineralnej, przez co nierównie konsumentom taniej użycie jej wypad- nie. Lekarze zalecają zwykłe syrop siarczanny, 1) na kaszel konwulsyjny i koksusz u dzieci, 2) na suchoty w pierwotnym ich objawie, 3) na do- długłości chroniczne naczyń oddechowych, 4) na katar i w ogólności na wszelkie cierpienia płuc i kanałów oddechowych. Sprzedaje się we wszystkich aptekach w Ce- sarstwie. 2—144

BALSAM w blakach, KIMMEL, DOP- PELT KIMMEL, RUM rozmaite LI- KIERY i WODKI wyrobów Rygskich w butelkach i pół butelkach nadeszły do Magazynu KAZIMIERZA KULIKOWSKIEGO. 3—113

Nakładem księgarni I. KRASNOSIEL- SKIEGO wyszedł w drugim wydaniu pićrwszy tom znakomitego dzieła ks. GUILLOIS: WYKŁAD WIARY KATOLICKIEJ. Tom drugi jest już pod prasą. Cena prenumeracyjna 4 tomy rub. sr. 5, z przesyłką 6; dla Seminarjów zaś i kapła- nów na 10 egzemplarzy jedénasty dołą- cza się bezpłatnie. Prenumerować moż- na u wydawcy w Wilnie i we wszystkich znaczniejszych księgarniach. 3—124

Niniejszem się ogłasza, że w gubernji Mińskij powiecie Ihumeńskim, sprzedają się przystępnie z wolnej ręki dwa majątki Sierbiejewicze i Ko- bylicze, o 8 mil odlegle od gubernjalnego miasta Mińska i składające jedno terytorjum. W nich chat, włościán czasowo-obowiązanych 43. Ogro- dników 6, w ogóle czynszu według hramoty 1485 rub. sr. gotowego grosza, z szynków, kopalni wapna i rybnego jeziora (mającego wiók 12 obsza- ru) rub. sr. minimum 500, w ogóle obszaru wiók 235. Gruntu oromego dwornego morgów 315. Sia- na wybornego brzeźnego i muroźnego minimum wozów 1,000, a drugie tyle zlatwością można wy- exploatować. Lasu budowlowego i opałowego, do zbytku; przytęm się sprzedaje ruchomość go- spodarska, z bydłem i miedzią browarną. Osoby zyczące nabyć rzeczoną fortunę, mają się zgło- sić do mnie obywatela powiatu Ihumeńskiego Ale- ksandra Jelskiego w Zamościu. 3—109

OGŁOSZENIE.

Wydawca: W. Michał Kotlubaja, w domu Filipowicza przy ulicy Tatarskiej. 3—132

WYPUSZCZA SIĘ W 12-LETNIA

folwark KURKLISZKI w powiecie Trockim, o wiorst pięć od stacji kolei żelaznej Jewie za 2,350 rs. rocznie. Gruntu oromego morgów litew- skich 310; sianożęci morgów 200. Czyszu od włościán rs. 860, gotowego grosza rs. 430. O bli- szych szczegółach dowiedzieć się można na miej- scu, lub w Wilnie u W. Michała Kotlubaja, w domu Filipowicza przy ulicy Tatarskiej. 3—132

WYKŁAD WIARY KATOLICKIEJ.

Wydawca: W. Michał Kotlubaja, w domu Filipowicza przy ulicy Tatarskiej. 3—132

OGŁOSZENIE.

Wydawca: W. Michał Kotlubaja, w domu Filipowicza przy ulicy Tatarskiej. 3—132

OGŁOSZENIE.

Wydawca: W. Michał Kotlubaja, w domu Filipowicza przy ulicy Tatarskiej. 3—132

OGŁOSZENIE.

Wydawca: W. Michał Kotlubaja, w domu Filipowicza przy ulicy Tatarskiej. 3—132

Wydawca: W. Michał Kotlubaja, w domu Filipowicza przy ulicy Tatarskiej. 3—132

WYPUSZCZA SIĘ W 12-LETNIA

Wydawca: W. Michał Kotlubaja, w domu Filipowicza przy ulicy Tatarskiej. 3—132

WYKŁAD WIARY KATOLICKIEJ.

Wydawca: W. Michał Kotlubaja, w domu Filipowicza przy ulicy Tatarskiej. 3—132

OGŁOSZENIE.

Wydawca: W. Michał Kotlubaja, w domu Filipowicza przy ulicy Tatarskiej. 3—132

OGŁOSZENIE.

Wydawca: W. Michał Kotlubaja, w domu Filipowicza przy ulicy Tatarskiej. 3—132

OGŁOSZENIE.

Wydawca: W. Michał Kotlubaja, w domu Filipowicza przy ulicy Tatarskiej. 3—132

OGŁOSZENIE.

Wydawca: W. Michał Kotlubaja, w domu Filipowicza przy ulicy Tatarskiej. 3—132

OGŁOSZENIE.

Wydawca: W. Michał Kotlubaja, w domu Filipowicza przy ulicy Tatarskiej. 3—132

OGŁOSZENIE.

Wydawca: W. Michał Kotlubaja, w domu Filipowicza przy ulicy Tatarskiej. 3—132

OGŁOSZENIE.

Wydawca: W. Michał Kotlubaja, w domu Filipowicza przy ulicy Tatarskiej. 3—132

LIKIERY, DOPPELT KIM- MEL, KIMMEL, RUM, Bal- sam w blakach, rozmaite GORZKIE WODKI wyrobów Ryskich w butelkach i półbutelkach, JESIOTRYNĘ małosolną i SIELAWĘ wędzoną otrzymał A. ANDABURSKI. 1—154

DOM HANDLOWY Henryka Dębskiego

w Wilnie przy ulicy Wielkiej w Hotelu Hana N. 105. Otrzymałszy kompletny asortyment Nasion, roślin pastewnych— z bób, ogrodowin i kwiatów; oraz innych Cennikiem objętych, ma zaszczyt zawiadomić: Ze wypisując nasiona kwiatów i ogrodowin pocztą w ilości jed- nego funta i więcej kosztów prze- syłki nie ponoszą. Gdy zaś nasiona ma- ją być przesłane koleją żelazną w ilości jednego pu da i więcej, wtenczas, bez różnicy gatunków wypisanych nasion, Dom handlowy kosztą przesyłki i expedy- cji przyjmuje na siebie—nadmieniając, że po otrzymaniu zamówienia, nasiona w ciągu dni dwóch czy to pocztą czy ko- leją wyekspedjowane zostaną. O dokładne i wyraźne adresa uprasza się. 3—111

W Magazynie Wł. Kleczkowskiego otrzymano fotografowe lampy na cenę od 1 r. do 14; oleina do lamp zwyczajnych; parafinowe świece na 80 gr. paczek, Kawior rzadki bez soli prawie; Śledzie Holenderskie na 2 r. baryłka; drożdże prassowane, oraz inne artykuły do kolonialnych i konsumpcyjnych handłów należące. Zgłaszającym się listownie towary się wysyłają po cenach w dniu obstalunku istniejących, za doliczeniem kosztów transportu. 1—156

SPRZEDAJE SIĘ MAJATEK REMI w po- wiecie Oszmiańskim położony, odległy od Wilna wiorst 60, od Oszmiany wiorst 15, obszaru wiók 116, chat 57. Blizszą wiadomość o majątku i warunkach sprzedaży, powziąć można u b. Se- dziego W-go Justyna Spieholskiego w Oszmianie. 3—123

Odobreno Censuro. 6 Marpa 1863 r. Wilybno.

W drukarni A. H. Kirkoza.

ОБЪЯВЛЕНИЯ

Отъ Виленской палаты государственныхъ имуществъ объявляется, что въ присутствіи ея будутъ производиться торги, 10 іюня 1863 года съ узаконенною чрезъ три дня переторжкою, то есть 14 іюня, на отчужденіи въ содержаніи 13 заводовъ въ мѣстечкѣ Меречи, вѣрде отъ 24 до 48 лѣтъ, на точномъ основаніи правилъ и особахъ условій для сего постановленныхъ, о которыхъ желающіе участвовать въ торгахъ, могутъ получить свѣдѣніе во 2-мъ столѣ хозяйственнаго отдѣленія, отъ 10 часовъ утра до 4 часовъ по полудни, каждаго дня, кромѣ табельныхъ и воскресныхъ; къ торгамъ допускаются всѣ лица имѣющія по закону право участвовать въ нихъ, желающіе взять въ аренду благоволятъ явиться къ означенному сроку съ соответственными заложками въ наличныхъ деньгахъ, банковыхъ билетахъ или кредитныхъ бумагахъ. Торги будутъ производиться изустно съ принятиемъ притома до 11 часовъ въ день переторжки и запечатанныхъ объявленій, по существующимъ на сей предметъ законамъ. 1—119

Минской губерніи Рѣчицкой уѣздный судъ на основаніи 1239 ст. X. т. 1 части св. гражд. зак. (изд. 1857 года) вызываетъ наследниковъ, къ имуществу оставшему послѣ смерти жителя города Рѣчицы Ивана Гладыша, въ опредѣленный 1241 ст. тогожь тома и части шести мѣсячный срокъ съ законными на права наследованія доказательствами. Февраля 9 дня 1863 года. 1—120

Совѣтъ Бѣлостокскаго института благородныхъ дѣвицъ объявляетъ, что въ тек. 1863 г., по случаю выпуска воспитанницъ изъ института, 1 іюля, послѣдуетъ принятіе на казенное содержаніе дѣвицъ, дворянъ губерній Виленской, Гродненской, Минской и Ковенской и гражданскихъ чиновниковъ служащихъ въ этихъ губерніяхъ и что правила по сему предмету сообщены гг. уѣзднымъ предводителемъ дворянства, для объявленія дворянамъ подвѣдомственнаго уѣзда. 147—1

Минскій приказъ общественнаго призрѣнія вызываетъ въ свое присутствіе желающихъ съ узаконенными заложками и свидѣтельствами на право торговли, на взятіе съ подряда постройки для подвѣдомственныхъ сему приказу минскихъ богоугодныхъ заведеній и уѣздныхъ городскихъ больницъ госпитальныхъ вещей на сумму до 6,904 руб.; для чего назначается срокъ торгамъ 18 марта 1863 года, съ узаконенною чрезъ три дня переторжкою, съ тѣмъ, что торги и переторжка будутъ произведены на общихъ законахъ т. X. — Кондиція и исчислительную вѣдомость сколько и какихъ именно вещей предполагается заготовить, желающіе могутъ видѣть ежедневно во время присутствія. Непремѣнный членъ Юрій Познанскій. 148—1

Гродненское губернское правленіе объявляетъ, что въ присутствіи сего правленія 22 числа апрѣля 1863 г. будутъ производиться торги съ узаконенною чрезъ три дня переторжкою, на продажу участка казенной земли, Кусянка называемой, пространствомъ 23,16 дес. разположеннаго среди Гродненской пуши въ гродненскомъ уѣздѣ, возлѣ станціи желѣзной дороги, оцѣннаго въ 570 руб.; Почему желающіе участвовать въ сихъ торгахъ, благоволятъ явиться къ назначенному сроку въ губернское правленіе, въ которомъ могутъ разсматривать и документы къ торгамъ относящіеся въ канцеляріи правленія по 3-му отдѣленію. Января 19 дни 1863 года. 3—39

Отъ Виленскаго губернскаго правленія объявляется, что въ исполненіе указа правительствующаго сената отъ 20 мѣс. Ноября за N 53,667, на возмѣщеніе слѣдующей министерству удѣловъ принадлежности съ еврея Рубина Шапиры, подверженъ въ публичную продажу состоящій въ г. Вильнѣ по N 780, при Богуславскомъ переулкѣ каменный двухъ-этажный домъ его, Шапиры, оцѣненный по вѣстохѣ въ 408 рублѣй серебромъ, и для таковой продажи назначенъ въ присутствіи правленія срокъ для торга 2-го числа Мая буд. 1863 года, съ узаконенною чрезъ три дни переторжкою. Посему желающіе купить означенный домъ благоволятъ явиться въ правленіе, въ назначенный срокъ съ заложками, гдѣ имъ будутъ предъявлены опись и оцѣнка дому. Декабря 1862 г. 3—42

Отъ Санктпетербургской сохранный казны сямъ объявляется, что въ оной будетъ продаваться, съ аукціоннаго торга, заложное и просроченное недвижимое имѣніе помѣщицы Софій Васильевны Бошнякъ Витебской губерніи Подлодкаго уѣзда, Шнитовка называемое, съ деревянныя Юдино, Дарчино, Нинина, Струліово Крижа, Борки, Левонинки, Дутчино, Старино, Терехово, Гора Снитовка, Ужели и Дождово, при коихъ состоитъ земли 2011 дес. 1105 с., на второй поселено заложныхъ временно обязанныхъ 136 крестьянъ со всею землею, строеніемъ и всякими угодьями къ сему имѣнію принадлежащими и съ переводомъ долга по правиламъ сохранный казны; о срокѣ же торга, объявлено будетъ въ свое время. Экспедиторъ М. Яковлевъ. 3—60

Виленска изба дѣла паństwa оглаша, iż w urzędzie jej 10-go czerwca 1863 roku odbędzie się licytacja z prawnym we trzy dni przetargiem t. j. 14-go, na wydzierżawienie 13-tu kramów w miasteczku Merecz od 24-eh do 48-u lat, na zasadzie prawa i warunków osobnych na ten cel postanowionych, o których życzący licytować mogą się dowiedzieć w 2-m stole wydziału gospodarczego od 10 godziny z rana do 4-jej po południu każdego dnia oprócz dni tabelnych i świątecznych; do licytacji przypuszczają się wszystkie osoby, mające do tego prawo. Życzący wziąć tę dzierżawę raczą zgłosić się na dzień oznaczony ze stosownymi ewikcjami w gotowiznie, biletach bankowych lub papierach kredytowych. Licytacja odbędzie ustnie, się z przyjmowaniem obok tego, aż do 11-jej godziny w przetargu i opieczetowanych deklaracji podług istniejących na ten cel przepisów. 1—119.

Gubernji mińskiej, rzeczyci sąd powiatowy na mocy 1239 art. X. cz. 1, zb. pr. cyw. (wyd. 1857 r.) wzywa spadkobierców majątku pozostawionego po śmierci mieszkańca miasta Rzeczyca Jana Hładysza, w oznaczonym w art. 1241 tegoż tomu 1 części sześciomiesięcznym terminie z prawnymi do odziedziczenia tego spadku dowodami, 9 lutego 1863 roku. 1—120.

Rada białostockiego instytutu panien szlacheckich ogłasza, iż w bieżącym 1863 roku z powodu wystąpienia wychowanek z instytutu 1-go lipca, będą przyjmowane na koszt skarbowy panny szlacheckie z gubernji Wiłeńskiej, Grodzieńskiej, Mińskiej i Kowieńskiej oraz córki urzędników służących w tych gubernjach i że przepisy w tym względzie zakommunikowane zostały pp. powiatowym marszałkom dla ogłoszenia szlachcie właściwych powiatów. 1—147.

Miński urząd opieki powszechniej wzywa do urzędu swego, życzących, z prawnymi ewikcjami i świadectwami na prawo handlu, wziąć z antreprezy pobudowanie należących do tegoż urzędu mińskich zakładów dobroczynnych w powiatach, miejskich szpitali i lazaretów i sprzętów szpitalnych na sumę do 6904 rub. sr. Termin licytacji naznacza się 18 marca 1863 roku z prawnym we trzy dni przetargiem, z tē, iż targ i przetarg odbęda się, na zasadzie praw ogólnych T. X. Warunki i wykaz ilości oraz jakości przedmiotów potrzebnych, życzący mogą widzieć codziennie w czasie posiedzenia urzędu. 1—148.

Grodzieński rząd gubernjalny ogłasza, iż w izbie posiedzeń onego 22 kwietnia 1863 r. odbędzie się licytacja z prawnym we trzy dni przetargiem na sprzedaż cząstka gruntu skarbowego Kusinka nazwanego, przestrzeni 23, 16 dzies mającego i położonego posród puszczy grodzieńskiej w p-cie grodzieńskim przy stacji drogi żelaznej, oszacowanego 570 rub. Życzący uczestniczyć w tej licytacji raczą przybyć na termin do rządu gubernjalnego, gdzie też mogą przejrzeć dokumenty— w biurze rządu w 3 wydziale. 19 stycznia 1863 roku. Radca M r a j s k i 3—59

Wiłeński rząd gubernjalny ogłasza, iż w wykonaniu ukazu senatu rządzącego z 20 prz. listopada N 53667 na opłacenie należności do ministerjum dóbr cesarskich od żyda Rubina Szapiry oddaje się na licytację położony w m. Wilnie pod N 780 przy zaułku Bogusławskim, murowany dwupiętrowy dom jego Szapiry; oszacowany z powodu starości 408 rub. sr. i termin licytacji mającej się odbyć w urzędzie tegoż rządu naznaczony został na 2 maja tegoż 1863 r. a przetarg we trzy dni potēm. Życzący nabyć ten dom, raczą przybyć na termin do rządu z ewikcjami, gdzie też mogą znaleźć opisanie i oszacowanie tegoż domu. Grudnia 1862 roku. 3—42

Petersburska kassa zachowawcza niniejszēm ogłasza, iż w onęj sprzedawac się będą zastawione i niewykupione w terminie dobra obydw. Zofji Bazylego córki Bosznjak, gub. wiłeńskiej, w połockim p-cie położone pod nazwą Sznitówka ze wsiami, Judino, Darczyno, Minina, Struliowe, Kryża, Borki, Lewoniszki, Dutzyno, Starino, Terchowo, Goraśnitówka, Użenki i Dożkowo, przy których znajduje się gruntów 2011 dz. 1105 sąż. z osiadłymi czasowo-obowiązkowymi włościanami w liczbie 1861 dusz, ze wszelkimi gruntami budynkami i użytkami, do tych dóbr należąciami i przelewem podług życzenia długu kassy— o terminie sprzedaży będzie osobno ogłoszono. Ekspedytor M. J a k o w l e w. 3—60

Отъ Виленскаго губернскаго правленія объявляется, что въ слѣдствіе постановленія его 7 декабря 1862 г. состоявшагося, на удовлетвореніе признаннаго подлежащимъ бесспорному взысканію долга еврея Мордуха Бергера помѣщику Вендорфу по векселю въ 100 руб. съ процентами, подверженъ въ публичную продажу деревянный, одноэтажный домъ упомянутаго Бергера, въ г. Радосковичахъ состоящій, оцѣненный 315 руб., и для произведенія таковой продажи назначенъ въ присутствіи Виленскаго уѣзднаго суда срокъ торгамъ 30 числа апрѣля мѣсяца 1863 г., съ 11 часовъ утра, съ узаконенною послѣ онаго чрезъ три дни переторжкою. Желающіе разсматривать бумаги относящіеся къ этой публикаціи и продажѣ, могутъ найти оныя въ упомянутомъ уѣздномъ Судѣ. Января 12 дня 1863 года. 2—50

Совѣтникъ Гецолдъ
Секретарь Комаръ
Столоначальникъ Кодзь. 2—50

Отъ Виленскаго губернскаго правленія объявляется, что въ слѣдствіе постановленія его, 14 декабря 1862 года состоявшагося, на удовлетвореніе бесспорной претензіи дворянки Михалыни Вальковской къ помѣщику Ивану Шауману, по заемному письму въ 1100 руб. съ процентами простиремой, подверженъ вторично въ публичную продажу заенокъ Ореховка упомянутаго Шаумана, заключающей 70 десятинъ земли Дисненскаго уѣзда въ 3 станіи состоящей, оцѣненный по десятилетней сложности чистаго годового дохода 1200 руб., и для произведенія таковой продажи назначенъ въ присутствіи сего правленія срокъ торгамъ 13 числа мая мѣсяца 1863 года, съ 11 часовъ утра, съ узаконенною послѣ оныхъ чрезъ три дни переторжкою; съ тѣмъ, что покупщики на точномъ основаніи примѣчанія къ 2143 ст. X. т. ч. 2-й, за означенный заенокъ на сихъ послѣднихъ торгахъ, по случаю неявки желающихъ къ первымъ, могутъ предлагать цѣну и ниже оцѣнки. Желающіе разсматривать бумаги относящіеся къ сей продажѣ, могутъ найти оныя по 3 отдѣленію 8 столу губернскаго правленія. Февраля 11 дня 1863 года. 2—103

Совѣтникъ Гецолдъ
Секретарь Комаръ
Столоначальникъ Кодзь. 2—103

По случаю истребленія отъ бывшаго съ 21 на 22 число августа 1862 года пожара, казенныхъ балагановъ и поврежденія большею части казенныхъ заводовъ въ м. Зельвѣ Волковыскаго уѣзда, составляющихъ главную отрасль торговли, во время существовавшей тамъ мѣсячной ярмарки, срокъ которой купцу Фонлейбѣ уже миновалъ, Гродненская палата государственныхъ имуществъ въ присутствіи своемъ назначивъ на 14 и 18 будущаго марта торги, приглашаетъ желающихъ принять означенную ярмарку съ текущаго года въ новое 24-лѣтнее содержаніе съ обязательствомъ выстройки на счетъ съемщика сгорѣвшихъ строеній, на кои, по составленной гражданскимъ инженеромъ палаты смѣтѣ, исчислено денежныхъ расходовъ на на сумму вообще до 22,531 руб. 23 коп.; Постройка должна быть произведена по утвержденному начальствомъ проекту, а самое содержаніе ярмарки, предлагается на общихъ условіяхъ, изданныхъ для отдачи въ аренду оброчныхъ статей; желающіе участвовать въ торгахъ, могутъ явиться лично въ палату, или прислать свои предложенія въ запечатанныхъ конвертахъ съ представленіемъ въ общихъ случаяхъ узаконенныхъ залоговъ. 2—104

Виленской губерніи Ошмянской уѣздный судъ объявляетъ, что 15 числа апрѣля мѣсяца сего 863 года будутъ производиться въ присутствіи сего суда торги, на продажу участка земли заключающаго 5 десятинъ принадлежащаго еврею Давиду Беяраки на предметъ вырочки принадлежности коллежскаго ассесора Туробійскаго и помѣщика Снядецкаго. Почему желающіе участвовать въ сихъ торгахъ благоволятъ явиться на обозначенное число въ присутствіе сего суда. 2—85

Судьятъль Кричинскій.
Секретарь Радосовичъ. 2—85

Виленскій сиротскій судъ, приглашаетъ въ присутствіе свое на 7 число марта для торга и чрезъ три дни переторжки, желающихъ, съ благоудежными заложками для взятія въ аренду домовъ состоящихъ въ Опекуновскомъ управленіи, гдѣ будутъ предъявлены и предварительныя кондиціи. 20 февраля 1863 г. Ратманъ Лоптевицъ. Секретарь Гривевицъ. 3—122

Спродаетъ сямъ маіатеk RYMBZIUNY, w powiecie Wiłeńskim, o mil ośm od miasta Wilna położony; zawierający obszaru włok 160— chat włościanskich 60. Zaściankow i pustozys 14, z lasem budowlowym i opałowym, z trzech folwarków składający się, w których trzy młockarnie, dwa browary wódeczne dobrze urządzone, trzy młyny, ukosu siana 1,500 wozów, z bydlęm, końmi roboczymi i pojazdami, z uprzężą meblem i całym sprzętem gospodarskim. O szczegółach i warunkach sprzedaży dowiedzieć się można u obywołetę Jazdowskiego mieszkającego w Wilnie na Zateczu w domu własnym pod N 576. 3—100

Wiłeński rząd gubernjalny ogłasza, iż z postanowienia onego w dniu 7 grudnia 1862 r. następnego na opłacenie za bezsprzeczny przyznanego długu izraelity Morducha Bergera obywatelowi Wendorfowi za obligiem 100 rub. z procentem oddaje się na licytację drewniany jednopiętrowy dom rzeczonoego Bergera, w m. Radoszkowiczach położony, oszacowany 315 rub. Licytacja odbędzie się w urzędzie Wiłeńskiego sądu powiatowego 30 kwietnia 1863 r. o 11 godz. z rana, a przetarg we trzy dni po tēm. Życzący rozpatrzyć papiery tej sprzedaży dotyczące, mogą znaleźć one w rzeczonym sądzie powiatowym. Stycznia 12 1863 roku. 2—50

Radca Giecold.
Sекретарь Komar.
Nacz. st. Kodz. 2—50

Wiłeński rząd gubernjalny ogłasza, iż skutkiem postanowienia swego z 14 grudnia 1862 r. następnego celem zaspokojenia bezsprzecznej претензіи дворянки Michaliny Walkowskiej na ob. Janie Szaumanie za obligiem 1100 rub. z procentem, oddaje się powtórnie na licytację zaścianek Orzechówka rzeczonoego Szaumana, zawierający 70 dziesięcin gruntu, w p-cie Dziśnieńskim w 3 girkule zostający, oszacowany podług 10-letniej czystej intraty 1200 rub.; termin takowej licytacji, mającej się odbyć w izbie posiedzeń rządu naznaczony został na 13 maja 1863 roku o godz. 11-jej z rana z prawnym we trzy dni przetargiem, z tēm, iż nabywcy na mocy uwagi do art. 2143 t. X. cz. 2, za rzeczony zaścianek na tej ostatniej licytacji, z powodu nieprzybycia licytantów na pierwszej mogą ofiarować cenę chociażby niższą od oszacowania. Życzący przejrzeć akta tej sprzedaży dotyczące mogą znaleźć takowe w 3 wydziale 8 stole rządu gubernjalnego 11 lutego 1863 roku. 2—103

Radca Giecold.
Sекретарь Komar.
Nacz. stolu Kodz. 2—103

Z powodu zniszczenia z d. 21 na 22 sierpnia 1862 roku od pożaru, skarbowych drewnianych straganów i zrujnowania po większej części kramów murowanych w m. Zelwie w p-cie wolkowskim, składających główny środek handlu w czasie tamiecznego jarmarku miesięcznego, którego termin dzierżawy kupcowi Fonlejbie już upłynął, grodzieńska изба дѣла паństwa, naznaczony w urzędzie swym na 14-ty i 18-ty przyszłego marca mѣсяца licytację, wzywa życzących wziąć dzierżawę jarmarku w bieżącym roku w 24-letnią dzierżawę z warunkiem wybudowania na koszt dzierżawcy pogorzałych budynków, na które, podług uczynionego przez cywilnego inżynjera izby kosztorysu, wyliczono wydatku 22,531 rub. 23 kop. Roboty takowe powinny być wykonane podług zatwierdzonego przez zwierzchność planu, a wydzierżawienie jarmarku proponuje się na ogólnych warunkach, wydanych dla wydzierżawiania artykułów czynszowych. Życzący uczestniczyć przy licytacji, mogą się zgłosić do izby osobiście, albo nadesłać swoje warunki w opieczetowanych kopertach z przedstawieniem w każdym razie prawnych ewikcji. 2—104

Sекретарь W r o b l e w s k i. 2—104

Gub. Wiłeńskiej Oszmiański sąd powiatowy ogłasza iż 15 kwietnia 1863 r. odbędzie się w urzędzie onego licytacja na sprzedaż cząstka gruntu zawierającego 5 dzies. należącego do izraelity Dawida Bejraка, w celu otrzymania należności assessora kolegjalnego Turbojskiego i obywatela Sniadeckiego. Życzący uczestniczyć w tej licytacji, raczą przybyć do sądu na termin wskazany. Assesor K r y c z y ŋ s k i. 2—85

Sекретарь R a w d o w i c z. 2—85

Wiłeński Sąd Sierocki wzywa do izby posiedzeń swoich na 7-my marca, na targi i we trzech dniach na przetarg, tych którzy życzyć będą, z pewnymi ewikcjami, dla wzięcia w dzierżawę domów będących w opiekuneczēm zawiadywanіu, gdzie też będą złożone przedwstępne warunki. Dnia 20 lutego 1863 r. Rатman Ł a t k i e w i c z. Sекретарь H r y n i e w i c z. 3—124

Na trakcie Lidzkim, o 22 wiorsty od Wilna, w majetności KIEJDZIACH, jest do sprzedania 20 sztuk bydła, to jest krów stanowych młodych i kilka podcjołków, tamże żrzebie przezimek, po ogierze skarbowym, pod nazwaniem Almas. Wiadomość na miejscu. 3—141

SPRZEDAJE SIĘ w Oszmiańskim p-cie blisko Wilna 40 włok ziemi, z fermami, lasem zdatnym dla budowli i łakami muroznymi, za najprzystępniejszą cenę—w ogóle i częściami—bliźszą wiadomość mieć można w Wilnie w Cukierni Klejna, a w Oszmianie u p. Wojniusza urzęd. sądu p-go. 2—133